SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 120, ЧИСЛО 37, П'ЯТНИЦЯ, 13 ВЕРЕСНЯ 2013 РОКУ 1893 Vol. 120, No. 37, FRIDAY, SEPTEMBER 13, 2013 $1.00

Многії Літа, наша славна „Свободо“!

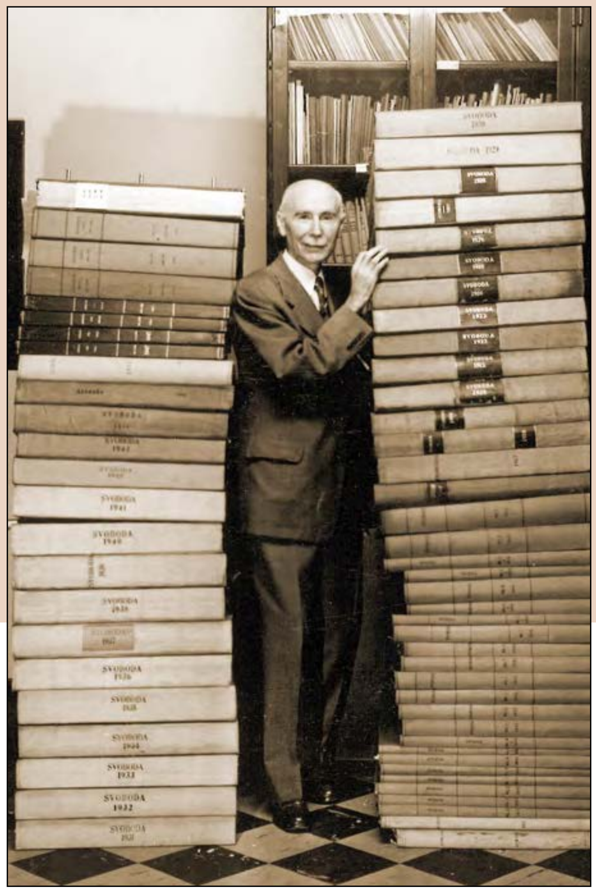
15 вересня нашій „Свободі“ – найстаршій україномовній газеті у світі – виповнюється 120 років. Наступного року, 2014-го, нас чекає 120-річчя Українського Народного Союзу. Довга і багатюща історія американського українства дає підстави духовно поєднувати ці два загальногромадські ювілеї, оскільки за ними стоїть їхніми спільними силами творений простір нашої етнічої присутности на Північно-американському континенті: як понадпартійна і понадконфесійна забезпеченевобратська організація УНСоюз представляв всі найважливіші життєві інтереси свого багатотисячного членства, а щоденний творчий зв'язок між ним і громадою самовіддано запевнювала газета „Свобода“.

Обидва ювілеї – 120-річчя „Свободи“ і 120-річчя Українського Народного Союзу – відкривають перед очима сучасників неповторні історичні сторінки наших громадських успіхів, злетів, а також драматичних випробувань, кожне з яких мало, однак, добре, світле закінчення, бо УНСоюз і „Свобода“ непохитно діяли на здорових засадах справедливости, демократизму і взаємодопомоги.

Вітаючи нині „Свободу“ зі славним ювілеєм, щиро бажаємо їй далі правдиво віддзеркалювати життя організованого українства у США, далі виступати ініціятором корисних загальногромадських акцій і втримувати нерозривний духовний та інтелектуальний зв'язок з Україною.

Дорогій ювілятці – Многая Літа!

Екзекутивний Комітет
Українського Народного Союзу

Головний редактор „Свободи“ (1933-1955) Лука Мишуга біля річників газети у 1952 році.

120-річна „Свобода“ – історична заслуга Українського Народного Союзу

Стефан Качарай, президент
Українського Народного Союзу

Коли десятки і сотні тисяч людей водночас або в коротких часових межах залишають рідну землю і в далекій, зовсім незнайомій країні, зовсім іншій за мовою, культурою, психологією, починають, з чистої дошки, нове життя, то кожна його сторінка, творена величезним напруженням всіх людських сил, фізичних, розумових і моральних, своєю неохопною багатозначністю і непромінальною значущістю, своєю суворою тональністю нагадує біблійні тексти.

Принаймні тут просто неможливо не повторити св. Апостола Івана: „На початку було Слово“.

Зі слова починався український світ в Америці, слово втримувало на собі єдність цього світу, слово, всупереч величезним труднощам, нескінченим випробуванням і життєвим спокусам, зберегло американську Україну такою, що сьогодні Україна-Мати впізнає її здалеку – за рідною мовою, за вірою, за релігійними і народними традиціями, за самобутнім світосприйманням і світорозумінням.

І все ж треба сказати щось більше, щось істотніше: українське слово в Америці за історично недовгий період від останньої чверти XIX ст. і до 1920-их років виконало значно важливішу функцію, ніж консервування українства і запевнення для нього тривкого майбутнього на Північно-американському континенті. Бо такою ось – неймовірною з погляду сьогоднішнього – була правда тодішньої іміґрації: прибували на вільну землю Вашинґтона люди, позбавлені національного імені, і неспроможні були закарпатські чи галицькі русини, буковинці чи волиняни пояснити, хто вони і „чиїх батьків діти“. Записували їх тут за державою, з якої прибували, – австріяками, мадярами, поляками чи росіянами, на офіційне запитання „Хто ви?“ найчастішою відповіддю була: „Ми – руські, руської, греко-католицької віри“. З тієї ж причини наш Український Народний Союз перші десятиріччя після заснування його русинами-іміґрантами називався відповідно – Руський.

Яку ж освідомчу, освітню, загальнокультурницьку працю треба було здійснити, щоб цю невиразну етнографічну масу піднести до рівня живої, переконаної і переконливої національної самосвідомости!

Це передусім і винятково є заслугою українського слова в Америці, вособленого у „Свободі“. Хто не вірить, нехай перевірить: всі великі суспільні рухи, політичні чи релігійні, починалися від слова, проголошеного або з заснованої саме з цією метою газети, або з церковної казальниці. Тим часом наш випадок – універсальніший: „Свободу“, газету загальногромадську і загальнополітичну, але позапартійну і позаконфесійну, заснували українські священики, і сьогодні цей їхній почин викликає великий подив – як змогли ті скромні отці дивитися так далеко поперед себе, як могли так щиро і твердо вірити, що національне буття не суперечить християнському духові, а сприяє йому, як відчували на собі пророчу й апостольську місію – скориставшись з можливостей американської свободи і демократії, вивести українців Америки на міжлюдський культурний, політичний і релігійний простір, прищепити їм самоповагу і віру у свої творчі сили.

Головним і протягом багатьох десятиріч єдиним засобом досягнення цієї мети була „Свобода“, видання не зовсім типове, якщо взяти до уваги, що в усій його діяльності переважало не інформування, не віддзеркалення подій і явищ, а практичне організування громади, спрямування її сил на насущні проблеми виживання, на завдання громадського й індивідуального розвитку, на якнайповніше внутрішнє опанування американського світу. Досить одного цього факту, щоб зрозуміти „Свободу“ як особливу, виняткову газету, навіть у порівнянні з часописами багатьох інших етнічних громад Америки: саме її редакція утворила зі сво-

(Закінчення на стор. 19)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Місце серед найщасливіших країн

НЮ-ЙОРК. – Україна посіла 87-ме місце серед найщасливіших країн світу в оцінці, опублікованій 9 вересня в ООН. Оцінкою охоплено 150 країн. Вивчалися шість чинників: реальний валовий продукт на душу населення, тривалість здорового життя, можливість покластися на когось у найближчому оточенні, суб'єктивний ступінь свободи в ухваленні життєвих рішень, захищеність від корупції та щедрість. До першої десятки щасливих країн увійшли Данія, Норвегія, Швайцарія, Голяндія, Швеція, Канада, Фінляндія, Австрія, Ісляндія та Австралія. Ізраїль посів 11-те місце. У другій десятці – США і Нова Зеляндія. Росія – на 68-му місці. *(УНІАН)*

Росія відмовилася від полігону

НОВОФЕДОРІВКА, Крим. – 10 вересня Росія офіційно поінформувала українську сторону про те, що, починаючи з 2014 року, більше не плянує використовувати полігон „Нитка" для підготування летунів Військово-морської фльоти. Єдиний створений в СРСР тренувальний авіякомплекс розташований на летовищі Новофедорівка. Після розпаду СРСР він перейшов до України. Угода між урядами України і Росії про використання полігону була підписана в лютому 1997 року. Українські партнери заявили про готовність припинити дію російсько-української міжурядової угоди про використання полігону. Російський полігон у Єйську (Краснодарський край) почне функціонувати на межі 2014 року. *(„Українська правда")*

Тюремники били Ю. Тимошенко

ХАРКІВ. – На початку вересня Комітет із запобігання катувань (КЗК) Ради Европи у своєму звіті за результатами візити в Україну наприкінці 2012 року заявив про застосування сили до Юлії Тимошенко під час транспортування в лікарню 20 квітня 2012 року. Експерти заявили, що є численні свідки тих подій. Державна пенітенціярна служба України 9 вересня заявила, що усі дії її співробітників стосовно ув'язненої Ю. Тимошенко були законними. Такі висновки ця служба зробила на підставі відеоспостереження. КЗК назвала непропорційними заходи безпеки в камерах Ю. Тимошенко в колонії й у лікарні, а також заявила, що має у своєму розпорядженні докази того, що відеоспостереження в її палаті було доступне для перегляду не тільки охоронцям-жінкам, але й чоловікам. *(„Українська правда")*

Комуністи проти В. Наливайченка

КИЇВ. – Генеральна прокуратура за заявою комуністів 6 вересня почала розслідування можливого розголошення державної таємниці депутатом від партії „УДАР" Валентином Наливайченком. За таким звинуваченням йому загрожує від двох до восьми років ув'язнення. Зокрема перевіряється інформація про те, що В. Наливайченко, коли був головою Служби безпеки України (СБУ), виділив співробітникам Центрального розвідувального управління США кабінет і дав їм можливість ознайомитися з секретними документами. Депутат від Компартії України Михайло Герасимчук повідомив, що це він разом з колеґами Сергієм Баландіним та Олегом Буковцем звернувся до прокуратури, а інформацію про В. Наливайченка узяв з Інтернету. Вона стосувалася запрошення Посла США в Україні на випуск майбутніх працівників СБУ. В. Наливайченко заявив про необхідність розслідування цієї справи. *(Бі-Бі-Сі)*

С. Бубка був кандидатом

БУЕНОС-АЙРЕС, Арґентина. – 10 вересня на 125-ій сесії Міжнародного олімпійського комітету (МОК) шляхом таємного голосування терміном на вісім років обраний новий президент. Серед кандидатів на цю посаду був президент Національного олімпійського комітету України Сергій Бубка. У виборах брали участь шість кандидатів: Томас Бах (Німеччина), С. Бубка (Україна), Ричард Каріон (Пуерто-Ріко), Чінг-Ко У (Тайвань), Сер М'янг Нг (Сінґапур) і Деніс Освальд (Швайцарія). Віце-президент МОК Томас Бах в третій турі голосування переміг інших кандидатів і очолив МОК. *(„Українська правда")*

Відкриття нового корпусу УКУ

ЛЬВІВ. – Святкування 50-річчя Українського Католицького Університету (УКУ) розпочалося 3 вересня відкриттям нового будинку УКУ. „Це дітище Патріярха Йосифа Сліпого є благословенням для нашої Церкви", – так предстоятель Української Греко-Католицької Церкви Святослав прокоментував урочистості з нагоди 50-ліття УКУ та відкриття академічного корпусу.

Святкування розпочались урочистою ходою єпископів, священиків, студентів, працівників та гостей УКУ від церкви Блаженних Мучеників до університетського містечка, де відслужили Архиєрейську Літургію, яку очолив Патріярх Святослав.

Також Великий канцлер УКУ Святослав виголосив декрет, яким на підставі статуту УКУ іменував Владику Бориса Ґудзяка президентом УКУ з усіма обов'язками та правами цього уряду.

Іншим декретом Великий канцлер призначив ректором УКУ о. д-ра Богдана Праха, який до того був проректором з зовнішніх зв'язків.

Після Літургії священнослужителі освятили наріжний камінь під будівництво університетського храму св. Софії та новий академічний корпус. Територію містечка УКУ освятив Папа Іван-Павло II під час візити до Львова в 2001 році.

Академічний корпус УКУ – це друга будівля університетського комплексу. Минулого року почав працювати Колеґіюм ім. Патріярха Йосифа Сліпого. У новому будинку навчатимуться студенти-історики, учасники програм Інституту лідерства та управління, Львівської бізнес-школи та Школи біоетики.

Архітектори новобудови – фірма „Kallmann McKinnel and Wood Architects" з Бостону – під час проєктування та будівництва використали новітні технології. „Однією з особливостей нової будівлі стане величезна заля-їдальня на 250 місць, де протягом дня можна буде обслуговувати до 2,000 осіб, а за потреби використовувати залю для конференцій. На даху їдальні буде тераса з садом", – розповів проректор УКУ з адміністрації та розвитку Мирослав Сеник.

У новому корпусі використано системи сонячного нагріву води фірми „Viessmann". Гарячої води повинно вистачити також для колеґіюму, що здешевить його експлуатацію.

У першій фазі будівництва, яка триватиме до 2015 року, окрім колеґіюму та академічного будинку, постануть головний університетський храм з пасторальним центром та бібліотечно-інформаційний комплекс.

Прес-служба УКУ

Патріярх Святослав під час освячення наріжного каменя під будівництво храму св. Софії.

Академічний корпус Українського Католицького Університету. (Фото: УКУ)

Померла остання учасниця „Процесу 59"

Марта Осадца

ЛЬВІВ. – 30 серпня померла, на 91-му році життя, Ольга Заболотська (Попадин) – остання учасниця „Процесу 59".

Народилася О. Заболотська 25 лютого 1923 року у Львові, навчалася у Рідній школі ім. Короля Данила та ім. Тараса Шевченка. Згодом вступила у торговельну гімназію, де навчалася до приходу радянської влади.

З 1939 року вона – член Юнацтва ОУН. Проводила вишкіл для молодших членів організації. Після приходу більшовиків у 1939 році продовжувала свою діяльність в ОУН. 19 вересня 1940 року у результаті „Процесу 59" була заарештована і 15 січня 1941 року засуджена Львівським обласним судом на 10 років ув'язнення за діяльність в ОУН, перебувала в тюрмі „Бриґідки".

З приходом німецької армії їй вдалось визволитися з тюрми. Під час німецької окупації вступила у школу суспільної опіки та продовжувала діяльність в ОУН. У 1950 році вдруге була заарештована та без суду віділслана в табір у Мордовії. Після амнестії у 1953 році О. Заболотська повернулася до Львова.

Почала працю третя сесія Верховної Ради

КИЇВ. – 3 вересня Верховна Рада сьомого скликання відкрила свою чергову, третю сесію. На її відкритті були присутні Президент Віктор Янукович, Прем'єр-міністер Микола Азаров, Віце-прем'єр Сергій Арбузов, омбудсмен Валерія Лутковська, Міністри Наталія Королевська і Дмитро Табачник та інші.

Виступаючи з трибуни парляменту, голова Верховної Ради Володимир Рибак повідомив, що загалом депутатам протягом третьої сесії потрібно розглянути півтори тисячі питань.

„Лише до першого розділу проєкту порядку денного третьої сесії включено 494 документи. Другий розділ, який охоплює законопроєкти, що доручається підготувати і доопрацювати на розгляд сесії, включає майже вдвічі більше – 946 питань. А з урахуванням „альтернативних" депутати мають опрацювати майже 1,500 проєктів", – сказав В. Рибак.

За його словами, у сфері конституційного законодавства народним депутатам належить скореґувати виборче законодавство для забезпечення реальних політичних прав громадян України. На порядку денному також стоїть унормування деяких аспектів організації та діяльности органів державної влади, зокрема Кабінету міністрів, Конституційного суду, Центральної виборчої комісії та місцевого самоврядування.

„Крім того, за окремою процедурою включення до порядку денного сесії ми повинні розглянути та прийняти рішення стосовно внесення змін до Конституції щодо посилення ґарантій незалежности суддів", – підкреслив голова Верховної Ради В. Рибак.

В Янукович у своєму привітанні з нагоди урочистого відкриття третьої сесії закликав парляментські політичні сили об'єднатися в ім'я просування України до Европи. Цей виступ Президента у Верховній Раді вперше не супроводжувався вигуками „Ганьба!" з боку опозиції. Всі депутати слухали В. Януковича в тиші.

„Найперше і найбільш актуальне питання для цієї сесії – це прийняття пакету законів, необхідних для подальшого просування на европейському напрямку. Але спроби протиставити співпрацю на европейському векторі та співробітництво з нашими стратегічними партнерами – Росією та країнами Евразійського співтовариства – безпідставні", – сказав В. Янукович, давши цим до зрозуміння опозиції, що він і нині перебуває в невизначеному стані між Европейським союзом і Росією.

В. Янукович також закликав парлямент брати активнішу участь у підготуванні соціяльних реформ. При цьому глава держави похвалився здобутками в економіці. За його словами, заробітна платня українців збільшилася на 60 відс., пенсії – на 40 відс., а ціни, тим часом, не зростають.

Заклик Президента до політичних партій об'єднати зусилля був би ефективнішим, якби В. Янукович при цьому звертався не тільки до своїх однопартійців – таку оцінку висловив голова фракції „Батьківщина" Арсеній Яценюк. Він також зауважив, що В. Янукович нічого не сказав про виконання всіх критеріїв Европейського союзу: звільнення екс-прем'єра Юлії Тимошенко з тюремного ув'язнення, ухвалення виборчого законодавства, ухвалення законів про прокуратуру і судоустрій.

„У першу чергу, я прикро вражений президентовою оцінкою економічної ситуації. Або він не володіє інформацією, або уряд його дезінформує. Єдине досягнення, про яке він сказав, що в Україні так зване нульове зростання цін – це не є досягненням, а є великим мінусом, тому що в Україні зараз всі ознаки рецесії. Ми не почули від Віктора Януковича відповідей на запитання: як створити робочі місця, як підняти заробітну платню, як вирішити проблему бюджетної діри, яку немає чим закривати?" – сказав А. Яценюк.

Крім того, А. Яценюк зауважив, що Президент не сказав „жодної фрази" про те, як виходити з ситуації щодо експорту українських товарів до Росії. За його словами, опозиція очікує від Президента і Кабінету міністрів чіткої реакції на дії Росії щодо українських експортерів.

У свою чергу, провідникк фракції УДАР Віталій Кличко запропонував створити робочу групу, яка займеться вдосконаленнням евроінтеґраційних законопроєктів. В. Кличко також сказав, що хотів би спитати Президента В. Януковича, чи піде той у відставку в разі провалу евроінтеґрації України.

Коментуючи виступ В. Януковича у парляменті, політолог Вадим Карасьов зауважив, що опозиція не дочекається від В. Януковича відповідей на найгостріші питання, тому що Президент наважується лише на ті висловлювання, які не зашкодять перспективам його обрання на другу каденцію. Саме з політичної обережности В. Янукович закликав не протиставляти евроінтеґрацію співпраці з Росією.

„Інших слів Президент з цього приводу сказати не міг. Він уникає таким чином політичних, електоральних, а також економічних ризиків для нього – у випадку, якщо б він уголос сказав те, що думає. Особливо з урахуванням електоральної бази, яка привела його до влади у 2010 році. Він має рухатися у зазорі між національними інтересами країни і політичними, економічними ризиками, які нині йдуть від Митного союзу і політики Росії щодо України", – зазначив В. Карасьов. *(„Українська правда", Радіо „Свобода", „Тиждень")*

„Антарес" – зірка українсько-американської космічної співпраці

Олександер Моцик,
Посол України у США

21 квітня з Випробувального центру на острові Волопс у штаті Вірджинія здійснено успішний запуск ракетоносія „Антарес".

Непересічність цієї події відзначили як фахівці, так і широкий загал зацікавлених космічними подорожами, оскільки вона відкрила шлях реґулярним летам ракетоносія в космос. До 2016 року плянується здійснити щонайменше вісім запусків ракетоносія з метою постачання вантажів на Міжнародну космічну станцію (МКС).

Прикметно, що перший ступінь ракети розробили й виготовили українські підприємства – Виробниче об'єднання (ВО) „Півден-

(Закінчення на стор. 21)

Віце Президент компанії „Орбітал Саєнс Корпорейшен" Марк Печінскі, Посол України в США Олександер Моцик та директор Випробувального центру НАСА ім. Ґодарда на острові Волопс, штат Вірджинія, Вілям Вробел. (Фото: ПосольствоУкраїни в США)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Зустріч з главами Церков

КИЇВ. – 26 серпня президент Світового Конґресу Українців (СКУ) Евген Чолій мав окремі зустрічі з Патріярхом Української Православної Церкви Київського патріярхату Філаретом, Патріярхом Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) Святославом, Архиєпископом-емеритом УГКЦ Любомиром Гузаром. Е. Чолій розповів їм про Х Світовий Конґрес Українців та подякував за привітання. Патріярх Святослав висловив свою вдячність президентові СКУ за його участь в урочистостях освячення Патріяршого собору Воскресіння Христового 17-18 серпня у Києві та за його привітання, виголошене на святковому бенкеті. *(СКУ)*

П. Мельника знайшли за океаном

КИЇВ. – Колишній ректор Податкової академії, відомий діяч Партії Реґіонів Петро Мельник, звинувачений у хабарництві, перебуває в місті Сан-Маркосі, Каліфорнія, де проживає його дочка. Він був затриманий американською поліцією. Правоохоронні органи США поінформували Інтерпол про те, що П. Мельник нелеґально перебуває у США. Як повідомили в Генеральній прокуратурі України, можливості для екстрадиції П. Мельника існують. 27 липня П. Мельник був затриманий співробітниками міліції у власному кабінеті при отриманні хабара. У ніч на 9 серпня він зник у невідомому напрямі. *(„Українська правда")*

Солістка опери – про „бидло"

КИЇВ. – 6 вересня Національна опера відреаґувала на скандальні висловлювання своєї солістки Катерини Абдуліної, яка в соціяльній мережі „Facebook" написала (російською мовою): „Віддала дитину у російську гімназію і ще жодного разу не пошкодувала. Континґент батьків і дітей різко відрізняється від бидлячих українських шкіл. Я тішуся, що моя донька навчається серед морально здорових дітей, а не серед бидла". Генеральний директор опери Петро Чуприна заявив: „Це недолугі спроби привернути до себе увагу, хоча б шляхом скандалу. Хотів би запитати, як же вона надалі уявляє собі роботу в Національній опері України, в такому ненависному для неї україномовному оточенні?". Міністерство культури зажадало публічного вибачення від К. Абдуліної. Солістка заявила, що скандальний запис на її сторінці з'явився стараннями її колишнього чоловіка. *(УНІАН, Бі-Бі-Сі)*

Бійка в Умані

УМАНЬ, Черкаська область. – 4 вересня на святкування юдейського нового року до міста прибули понад 24 тис. паломників-гасидів з 15 країн світу, серед них понад 2,000 дітей і близько 20 жінок. Найбільше паломників – з Ізраїлю, Німеччини, Франції і США. Новий рік вони зустріли біля могили праведника Нахмана (1772-1810) – засновника брацлавського гасидизму. В ніч на 8 вересня в барі сталася бійка місцевих чоловіків з поліцейськими з Ізраїлю, які почали приділяти увагу місцевій дівчині. За особистим розпорядженням генерального інспектора поліції Ізраїлю Йоханана Данине поліцейські, які брали участь у бійці в барі, були негайно відіслані додому. *(УНІАН, Радіо „Свобода")*

Звинуватили у шпигунстві

ХАРКІВ. – Доктора технічних наук Володимира Чумакова звинуватили у шпигунстві на користь Китаю. На 6 вересня було призначене перше засідання суду в справі науковця, якому загрожує 15 років в'язниці. Його звинувачують у передані інформації про електродинамічні прискорювачі (рельсотрони), за допомогою яких можна створити штучний метеорит. Сам вчений не визнає звинувачення. За його словами, він почав працювати над темою рельсотрону з середини 2000-их років, після чого випустив навчальний посібник для студентів „Імпульсні процеси та системи", у якому використовував відомості з відкритих джерел. Приводом для звинувачення став його звіт, написаний для українсько-китайської фірми „Top Science Ukraine", складений на основі підручника, а також матеріялів з Інтернету. *(www.osvita.org.ua)*

АМЕРИКА І СВІТ

Сирія не стане новим Іраком

ВАШІНҐТОН. – 7 вересня Президент Барак Обама звернувся до громадян своєї країни з запевненям, що військове втручання США у конфлікт в Сирії в жодному разі не стане повторенням подій в Іраку чи Афганістані. „Я знаю, що американський народ втомився від десяти років війни, незважаючи на те, що війна в Іраку завершилася, а в Афганістані вона добігає кінця. З цієї причини ми не висилаємо свої війська в іншу країну в розпал війни", – підкреслив Б. Обама. Президент також зазначив, що використання хемічної зброї в Сирії ставить під загрозу національну безпеку США і порушує норми міжнародного права. *(„Кореспондент")*

Греція помалу виходить з рецесії

САЛОНІКИ, Греція. –7 вересня, у програмній промові на щорічній промисловій виставці в цьому місті, Прем'єр-міністер Греції Антоніс Самарас оптимістично оцінив перспективу економіки своєї країни, запевнивши, що Греція повернеться до зростання вже наступного року – після шести років спаду. Він назвав свою країну „островом стабільности" і сказав, що його уряд посилено впроваджує такі довгоочікувані реформи, як боротьба проти ухилення від сплати податків. Щоб запевнити порядок у місті у зв'язку масовою акцією протесту проти урядової політики жорсткої економіки, на вулиці Салонік вийшло понад 4,000 поліцейських. *(Бі-Бі-Сі)*

Росія – на боці Сирії

САНКТ-ПЕТЕРБУРҐ. – 6 вересня, відтразу по закінченні зустрічі „Великої двадцятки" Президент Росії Володимир Путін прямим текстом підтвердив, що у випадку збройного нападу західніх країн на Сирію Росія буде допомагати Сирії вистояти у цій ситуації. На запитання журналістів, які саме країни з „Великої двадцятки" підтримують збройне втручання в сирійський конфлікт, В. Путін назвав тільки США, Канаду, Туреччину, Савдійську Арабію і Францію. Насправді ж відповідальність за застосування хемічної зброї в Сирії поклали на режим Президента Башара Асада, крім названих, також Австралія. Італія, Японія, Південна Корея, Еспанія та Великобританія. *(Радіо „Свобода")*

ООН – за мирне рішення щодо Сирії

САНКТ-ПЕТЕРБУРҐ. – Виступаючи 5 вересня на зустрічі „Великої двадцятки", Генеральний секретар ООН Бан Кі Мун підкреслив, що сирійський внутрішній конфлікт не має воєнного вирішення. Він також сказав, що постачання зброї будь-якій зі сторін цього конфлікту – неприпустимі. Б. К. Мун запропонував негайно скликати у Женеві другу міжнародну конференцію з цього приводу. Цю заяву Генеральний секретар ООН оприлюднив після того, як представник США в ООН Саманта Павер сказала у своєму виступі, що ООН неспроможна розв'язати сирійське питання, позаяк Росія, постійний член Ради Безпеки ООН, тримає цю Раду „в заручниках", іґноруючи міжнародні зобов'язання. *(„Дзеркало тижня")*

В Австралії – новий парлямент

МЕЛЬБУРН. – Хоч ще не зроблено остаточного підрахунку голосів у парляментських виборах, які відбулися 7 вересня в Австралії, переконливу перемогу у них здобула опозиційна Ліберально-національна коаліція Тоні Ебота, а дотеперішній прем'єр, лейборист Кевін Рад, визнав свою поразку. До такого вислідку виборів привела економіка, яка довгий час чулася добре за рахунок ненаситного попиту Китаю на австралійську сировину, але теперішнє значне уповільнення китайського економічного зростання підірвало віру виборців у безпроблемне майбутнє їхньої країни. Т. Ебот народився 1957 року у Великобританії, в Австралії вже очолював Міністерства зайнятости та охорони здоров'я. Тепер він пообіцяв скасувати податки на гірничодобувну індустрію і на викид парникових газів, а також узаконити цілком оплачувану 26-тижневу відпустку для жінок після пологів. *(Бі-Бі-Сі)*

НА ТЕМУ ДНЯ

В. Путін почав загравати з Україною

Левко Хмельковський

4 вересня УНІАН подала вістку: „Путін: Куди б Україна не йшла, ми все одно колись і десь зустрінемося", у якій зазначено: „Про це Президент РФ сказав напередодні саміту „великої двадцятки".

Ось це повідомлення: „Ви знаєте, що б не відбувалося, і куди б Україна не йшла, ми все одно колись і десь зустрінемося. Чому? Тому що ми – один народ. І як би на те, що я зараз сказав, не сердилися націоналісти з обох боків, а націоналісти є і у нас, і на Україні, насправді воно так і є", – заявив Путін. „Тому що у нас одна Дніпровська Київська купіль, у нас, безумовно, спільне історичне коріння і спільні долі, у нас спільна релігія, спільна віра, у нас дуже схожа культура, мови, традиції і менталітет, як ви правильно сказали", – відзначив він. За його словами, є, безумовно, свої особливості і своє етнічне забарвлення у всьому. При цьому Путин відзначив, що українська культура, українська мова, танці, музика чудові і він захоплюється завжди цим.

Путін відзначив, що в роки Першої світової війни і у наступних революційних подіях „і білий рух, і червоний билися між собою на смерть, мільйони людей загинули під час громадянської війни, але ніколи не порушувалося питання про відокремлення України". „І червоні, і білі виходили з цілісності Російської держави (імперії)", – сказав він.

„Щодо цієї частини України, це край, і ми розуміємо і пам'ятаємо, що ми народилися, як я сказав, із загальноукраїнської Дніпровської купелі, там зароджувалася Русь, і ми всі звідти родом. Так сталося, що частина цієї території опинялася в руках різних держав, які знаходилися на захід від цих територій, і всі ці роки, всі ці сторіччя український народ зазнавав великих, по суті, переслідувань, в такому рабському принизливому становищі перебував", – сказав Путін.

Він вважає, що тільки після возз'єднання обох частин Русі ця частина України почала розвиватися і, по суті, процвітати. „За час спільного єдиного існування Україна перетворилася на велику европейську державу, одержавши додаткові території, населення, причому це і за рахунок Росії, за рахунок деяких областей на заході. Радянський Союз провів такі обміни і нагородив Україну цими територіями", – заявив він. За його словами, в результаті Україна перетворилася на велику державу, в яку вкладено колосальні інвестиції в інфраструктуру, в розвиток промисловості і таке інше.

Насправді цитовані УНІАН висловлювання Президента Росії Володимира Путіна є лише вступною частиною його тривалого інтерв'ю, яке він дав Кирилові Клеймьонову з Першого каналу телебачення Росії і Джонові Данішевскі з „Асошіейтед прес" 3 вересня у своїй резиденції в Ново-Огарьово. Натяк про це є у вістці УНІАН: „Як ви правильно сказали". Усе ж УНІАН обмежився лише вступом В. Путіна до теми взаємин Росії та України, яка у інтерв'ю була висвітлена більш докладно.

Усі заяви В. Путіна про спільність російського та українського народів, визнання української культури передували його безсумнівній стривожености намірам України йти до Европейського союзу, її інтеґраційними процесами.

Що ж саме стривожило В. Путіна? Він зауважив, що зближення з Европою означатиме зростання порівняно з Росією добробуту населення, розвиток промислового виробництва. В. Путін згадав про зниження митних бар'єрів з Европою, появу в Україну европейських товарів. При цьому, на його думку, виробництво в Україні стоятиме на місці і випускатиме товари низької якости, котрі Україна „виштовхуватиме" в Росію. Таке припущення природне для колишнього урядовця з КҐБ, але не для сучасного політика, котрий мав би розуміти, що інтеґрація тісно поєднана з інвестиціями в Україну, які викличуть не закриття підприємств, як вважає В. Путін, а саме їх технологічне оновлення.

„Сумніваюся, що це можна буде швидко зробити", – каже В. Путін. На чому базова-

(Закінчення на стор. 22)

Президент СКУ вшанував пам'ять жертв комунізму у День чорної стрічки

Зліва: Євген Гринів, Євген Чолій у Львові.

ЛЬВІВ. – 23 серпня 2013 р., у День чорної стрічки, Президент Світового Конґресу Українців Євген Чолій відвідав музеї-меморіяли у Львові, Україна, присвячені жертвам комуністичного режиму. Його супроводжував Євген Гринів, заступник голови Всеукраїнської асоціяції „Меморіял" та голова його львівського відділу.

День чорної стрічки відзначає річницю Пакту Молотова-Ріббентропа між комуністичним Радянським Союзом та нацистською Німеччиною, який прямо привів до окупації багатьох европейських країн, гноблення та масового знищення місцевого населення.

„Світовий Конґрес Українців буде продовжувати викривати злочини комунізму доти, поки вони не будуть засуджені у всьому світі так, як нацизм," пообіцяв Є. Чолій.

X Світовий Конґрес Українців напередодні вшанував День чорної стрічки, звернувши увагу на важливість захисту демократії та свободи у всіх куточках світу.

X Світовий Конґрес Українців. Післямова

Делеґати X Світового Конґресу Українців у Львові.

Олесь Городецький

Безперечно, X Світовий Конґрес Українців, котрий відбувся у Львові напередодні Дня Незалежности, став вагомою подією не лише в житті української діяспори, а й в українському суспільстві в цілому. У традиційно неактивний період відпусток конґрес на два дні став епіцентром політичного та громадського життя країни.

Уже саме по собі це зібрання є подією, оскільки, на відміну від проплачених та малочисельних акцій окремих активістів, на конґрес добровільно з'їхалося декілька сотень делеґатів з цілого світу, самодостатніх людей, для яких Україна та українці – це не порожні слова.

Світові Конґреси Українців – це, в першу чергу, звітно-виборчі асамблеї цієї організації. Вони покликані проаналізувати діяльність попереднього складу керівних органів та обрати нові, яким делеґати надають повноваження виступати та діяти від імені світового українства на наступний термін. Тому, очевидно, на таких зібраннях присутній певний бюрократичний момент; можливо, для когось видаються нудними звіти представників країн та голів комісій.

Але це є також можливістю обмінятися досвідом та познайомитися з досягненнями окремих громад.

Бо СКУ – це найвища надбудова власне організацій діяспори, а не українська політична партія чи якась мистецько-розважальна компанія. Тож розглядати такі діяспорні акції чисто у внутрішньому українському контексті є абсолютно помилковим.

Зрозуміло, що, зважаючи на присутність активних представників українських громад з-за кордону, на місце проведення, особливо ж – на просування та пропаґування головної цілі СКУ – розбудови незалежної, демократичної та заможної України, – під час останнього конґресу було проведено ряд публічних заходів, розрахованих як на діяспорян, так і на активістів з України.

Враховуючи, що цього року все світове українство відзначатиме 80-ті роковини Голодомору-геноциду українського народу, цей конґрес був присвячений власне цій події.

Чи є ця тема актуальною сьогодні? Можливо, для когось і ні. Комусь значно цікавішою є якась посада, комусь – імітація бурхливої діяльности, а комусь – той, уже клясичний, за Шевченком, „шмат гнилої ковбаси".

Але для всіх думаючих українців ця тема буде актуальною доти, доки увесь світ не визнає Голодомор-геноцидом, не засудить його ідеологів та виконавців, а українське суспільство не усвідомить причин і наслідків цього жахливого злочину проти людства, який багато в чому зумовлює й наші сучасні проблеми постгеноцидної нації.

Активізація заходів щодо поширення правди про Голодомор у час 80-річчя трагедії, у тому числі – присвячення цій темі світового злету діяспори, є надзвичайно важливим кроком. Траурна хода та Панахида за жертвами Голодомору, котра зібрала, окрім діяспорян, представників влади, опозиції, багато громадських діячів та львів'ян, є тому яскравим підтвердженням.

Не випадковим є й гасло конґресу „Без надії таки сподіваюсь". Адже, незважаючи на 22 роки існування незалежної України, наша держава так і не стала українською, демократичною, заможною – тобто такою, якою її хотіли бачити всі українці.

Натомість маємо складний період історії, коли є велика небезпека втрати самої незалежности: проросійські Харківські угоди, міністер-українофоб Дмитро Табачник, загроза вступу у Митний союз, міліцейський „беспрєдєл", знищення української мови, незаконне захоплення підприємств та інших об'єктів економіки, випадки цензури, переслідування за політичними переконаннями...

Але, мабуть, найбільшим злом в українському суспільстві є тотальна апатія, зневіра й розчарування. Власне, останнє й дозволяє владі робити все, що вона захоче, гальмує створення протестних рухів, сприяє загальній мовчазній деґрадації суспільства.

Тому саме проведення конґресу у Львові в цей непростий час та запозичене в невмирущої Лесі Українки гасло мали стати тим поштовхом до дії, до відновлення віри в себе й у свій народ.

Найбільшим публічним заходом стало урочисте відкриття конґресу.

Переповнена львівська Опера, на сцені, поряд з керівництвом СКУ – усі провідники опозиції: Арсеній Яценюк, Віталій Кличко, Олег Тягнибок, Юрій Луценко, громадські діячі, віце-прем'єр діючого уряду Олександер Вілкул. Скромні, але урочисті декорації.

Після виконання державного гимну слово взяв президент СКУ Євген Чолій. Його виступ був чітким, конструктивним, критичним до влади. Головним ляйтмотивом виступу стало питання підписання Україною угоди про асоціяцію з Европейським союзом. Єдиним недоліком виступу, можливо, була його тривалість. Відомий своєю педантичністю, адвокат Є. Чолій говорив добрих 30 хвилин. Але порівнюючи з наступними передвиборними виступами політиків, він, як господар заходу, міг собі це дозволити.

Його виступ добре сприймався залею. Декілька разів переривався бурхливими оплесками.

„Своїми" були у цій залі й українські опозиціонери, їх тепло вітали присутні.

Дещо важче було О. Вілкулові. Йому аплодували значно скромніше. А під час зачитування вітання від Президента Віктора Януковича дехто навіть намагався перервати виступ вигуками. Хоча я маю великі сумніви, що це

(*Закінчення на стор. 25*)

АМЕРИКА І СВІТ

Німеччина також визначилася

БЕРЛІН. – 7 вересня 12-ою країною, яка підписала заяву з вимогою жорсткої реакції міжнародної спільноти на застосування хемічної зброї в Сирії, стала Німеччина. Про це повідомив Міністер закордонних справ Німеччини Ґідо Вестервалле. „Канцлер Анґела Меркель і я прийняли рішення підтримати спільну заяву", – сказав Ґ. Вестервалле. При цьому німці, як показало останнє опитування суспільної думки, виступають проти збройної інтервенвції в Сирії: проти початку операції висловилися 63 відс. опитаних, а проти участи у ній Німеччини – 76 відс. *(„Кореспондент")*

Европа радить не поспішати з війною

БРЮСЕЛЬ. – 7 вересня на зустрічі з Державним секретарем США Джоном Кері міністри закордонних справ 28 країн Европейського союзу закликали його зачекати з ухваленням рішення про військові дії США у Сирії, оскільки таке рішення про збройний удар по Сирії повинно ґрунтуватися тільки на незаперечних даних експертів ООН щодо застосування в Сирії хемічної зброї. На цій же зустрічі керівник дипломатичної місії ЕС Кетрін Ештон заявила, що вже можна майже з певністю говорити про те, що за хемічною атакою у Сирії 21 серпня стоїть таки сирійська влада. *(„Кореспондент")*

Іран погрожує Б. Обамі

ТЕГЕРАН, Іран. – Радник духовного провідника Ірану аятолли Хаменеї з питань стратегії Алі-Реза Форгані оприлюднив на своєму блозі низку погроз на адресу США і особисто Президента Барака Обами. Зокрема він остеріг, що у випадку збройного удару по Сирії протягом 21 години по всьому світі будуть викрадені родичі й діти американських високопоставлених осіб, а ще через 18 годин уряд США отримає відеозаписи зі сценами тортур над викраденими особами. А.-Р. Форгані також остеріг, що в разі нападу США на Сирію буде викрадена і зґвалтована дочка Президента Б. Обами Саша. *(„Кореспондент")*

Папа вмовляв В. Путіна

ВАТИКАН. – Радіо Ватикану повідомило, що 4 вересня Папа Франціск звернувся листом до Президента Росії Володимира Путіна як господаря цьогорічної зустрічі „Великої двадцятки", закликаючи його сприяти унеможливленню збройного втручання інших країн у внутрішній сирійський конфлікт. „Провідники „G20" не можуть залишатися байдужими до драматичного становища, в якому вже надто довго перебуває сирійський народ і яке загрожує дальшими стражданнями для цього пошматованого роздорами реґіону, який так потребує миру", – написав Папа і повідомив, що буде молитися за плідну працю країн-членів „Великої двадцятки" з цього питання. *(„Український тиждень")*

Французи думають інакше, ніж їхній уряд

ПАРИЖ. – Понад дві третини французів виступають проти участи їхньої країни у міжнародній воєнній акції в Сирії – таким є вислід соціологічного опитування, проведеного Французьким інститутом суспільної думки. До того ж, з кожним тижнем частка незгідних з нападом на Сирію збільшується, тобто настрої більшости громадян категорично розходяться з позицією Президента Франсуа Оланда, уряд якого офіційно оголосив Президента Сирії Башара Асада і його військо винними у застосуванні хемічної зброї в боротьбі з опозицією. *(„Інтерфакс-Україна")*

„Хезболла" готується до війни

БЕЙРУТ. – Ліванська терористична організація „Хезболла" здійснює маштабну мобілізацію і має намір додатково озброїти декілька десятків тисяч бойовиків. „Хезболла", разом з іранським і сирійським режимами, входить у спільний центр управління акціями для контрудару на той випадок, якщо США втрутяться у громадянську війну в Сирії. Згідно з відомостями дипломатичних джерел, збройні сили Сирії приготували список потенційних цілей, які підпадуть збройній відплаті. Список включає об'єкти в Ізраїлі, а також американські бази в Туреччині та арабських країнах. *(Бі-Бі-Сі)*

120 років любови, віри і відповідальности

Темп сьогоднішнього життя, щоденна й аж надмірна людська спрямованість на успішні результати завтрашнього дня відволікають нашу увагу від дня вчорашнього, від того важливого минулого, котре вже називається історією, і котре, якщо уміти його пам’ятати і розуміти, якраз є і невичерпним джерелом нашої внутрішньої сили та енергії.

Таким джерелом для тисяч українців, і не тільки американських, але для усієї нашої західньої діяспори, є „Свобода“, 120-річчя якої 15 вересня відзначає її видавець, Український Народний Союз, і вся велика союзова родина.

Певна річ, кожен сьогоднішній читач немало знає про досягнення „Свободи“ на цьому її довгому творчому шляху. Загальновідомі заініційовані на її сторінках, на тих же сторінках послідовно пропаґовані і великою мірою саме завдяки організаційним зусиллям редакторів та постійних авторів практично здійснені загальногромадські проєкти – починаючи від самого створення Українського (тоді ще – Руського, тобто русинського) Народного Союзу. І далі всі життєво важливі потреби і завдання з’ясовувалися і вирішувалися через „Свободу“.

Тут досить згадати будівництво перших на американській землі українських церков, українських шкіл і українських Народних Домів; призначений, у відповідь на колосальні зусилля „Свободи“ і Українського Народного Союзу, Президентом Вудро Вілсоном „Український день“, тобто всеамериканська грошова збірка для знищеної російським військом у Першій світовій війні Галицької України; висвітлення обставин і причин внищення українського народу Голодомором у 1932-1933 роках; акцію на допомогу українським скитальцям з повоєнних таборів у Німеччині; відкриття пам’ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні; заснування Катедр Українознавства у Гарвардському університеті, активне сприяння дальшій розбудові Українського Вільного Університету у Мюнхені, і ще довгу низку інших незабутніх, успішно здійснених проєктів.

І все ж найважливіші, найцінніші досягнення „Свободи“ полягають не стільки у цих, названих вгорі, заслугах, скільки в живому щоденному – згадаймо, що від 1921 року „Свобода“ стала щоденною газетою – впливові на світогляд, на світорозуміння усього українства поза Україною. Щоб у цьому переконатися, варто було б прочитати всі числа „Свободи“, від першого до нинішнього, а це вийшло б щонайменше 400 грубих томів, що, мабуть, є неможливе ні для чийого індивідуального прочитання.

Втім, це й не обов’язкове. Як у краплині роси відбивається весь Божий світ, так і в кожному окремо взятому числі газети, в кожному окремо взятому її тексті пульсує глибока і щира думка й гаряче почуття відповідальности за все українське життя в Америці, за всі його ділянки і завдання, за тривкий і непорушний духовний зв’язок між поколіннями американських українців і, звичайно ж, – за кращу долю дорогої кожному нашому серцю України.

120 років – це ніби дуже багато, особливо коли згадати, яким драматичним і трагічним для України, а отже, і для усього світового українства, було ХХ ст. Але коли йдеться про такий тривкий і безперервний процес, яким була і ще й нині залишається „Свобода“, коли йдеться про чисту ріку, в якій, немов у свічаді, постає історія, яка триває й нині, коли часи не рвуться на окремі шматки, а в’яжуть собою, як в’яже дерево корінь з кроною, все прожите і пережите в єдину лінію, то знаменита подія 1893 року – заснування нашої „Свободи“ – є загальноукраїнською заслугою і гордістю сьогоднішнього дня.

Нехай сьогоднішнє наше ювілейне число нагадає вам, дорогі читачі, славний шлях „Свободи“, яким вона, як жодна інша українська газета і як мало яка іншомовна газета у світі, зв’язала ХІХ ст. з ХХІ ст.

СВОБОДА

Пам’ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by
the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800
Fax (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com
Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: $65.00 на рік, $40.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – $55.00 на рік, $35.00 на півроку.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040 **Fax** (973) 644-9510 **E-mail** adukr@optonline.net
Передплата	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040 **E-mail** subscription@svoboda-news.com

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ“

Запрошення до історії, котра триває

Кожен з наших читачів, хто хоч побіжно цікавився історією „Свободи“, знає, що серед її авторів були першорядні постаті української культури, науки, визначні державні, політичні, громадські діячі, яскраві своїми талантами публіцисти – Іван Франко, Михайло Павлик, Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Дмитро Дорошенко, Юліян Бачинський, Михайло Лозинський та багато інших знаменитих українців.

Якби зібрати всі їхні публікації у „Свободі“ і видати окремою книжкою, то студенти, майбутні журналісти та історики, одержали б надзвичано цінний посібник-хрестоматію.

Але цінною вона була б не самою тільки присутністю у „Свободі“ видатних авторів, а таким високим загальним її рівнем, у якому кожна публікація, навіть не підписана, позначена глибокою і правдивою думкою і щирим почттям.

Нижче – наша спроба переконати у цьому зразками текстів з різних років, котрі вміщуємо під рубрикою „З хрестоматії „Свободи“. *(Збережено правопис оригіналів)*

1893

Люби своє!

„Свобода“, 1 жовтня 1893 року:

„...Так, як в поодинокому чоловіці єсть вже вроджена любов до життя, до істнования, так само і в кождім народі єсть природня любов до свого істнования народного, котре полягає на бесіді, на мові...

Хто встидається своєї матірної бесіди, поповняє смертельний гріх... Тоє, що пишемо, не взяли ми от повітря, але з власного переконання креслимо тую сумну об’яву, тую хоробу моральну, той смертельний гріх, котрим грішать многі із нас. Наперед заявляємо, що ми не виступаєм против тих, що знають англійську або словацьку бесіду і своєю не встидаються, але наша річ єсть звернена против тих, що навчилися блиндати пару слів по-англійськи або словацьки, й уже по-руськи говорити не хочуть і називають тую мову ґрінґорською…

Русини американські! Сли зсередини вас найдеться такий, що встидається по-руськи говорити, виганяйте від себе, як паршиву вівцю, в хату не пускайте, на улиці оминайте, виставте го на сміх, на ганьбу перед своїма і чужима – напишіть до старого краю – який тут стався з Івана пан...

А ви, честні русини, любіть своє, свою мову, котра єсть дорогим спадком наших мучениківпрадідів...

Гей, слав’яне в Америці,
подаймо си руки
І покажім всьому світу,
що ми Слави внуки.
Не сварімся, но любімся,
Як рідніі братя...

У нас ніт соглясія, у нас ніт певної означеної общой цілі народної роботи, у нас ніт самопізнанія. На ганьбу і на встид, ми не знаєм, як маєм ся називати.

Причина всему тому єсть та, що ми не хочемо пізнати самих себе, не хочемо совокупити своїх сил вєдно, не хочемо нести нашу працю до одного народного улія, тілько каждий – в свою побічну комірчину або, по найбільші части, в чуже спорохніле дупло.

У нас всі справи народні варяться в одному горшку. Справа народна, економічна, релігійна, язикова, ортографічна суть так разом помішані, запутані, заклочені, що наймудріший чоловік якби все тоє хотів розібрати, стратив би розум.

По одній стороні видиш голий нужденний народ, без куска хліба, обсміяний, поруганий, позбутий своїх прав, Богом і природою йому даних, з другої сторони провідники того народа гризуться і вічно сваряться. Той за рогатоє Ґ або Г дав би свою матір зарізати, другий нерозважний одкидує і вставляє свої гєрогліфи на місце первого. Тамтой кричить, що спасеніє Русі – в руках єзуїтів. Ще другий, витягнувши мишами недоїлий папір, твердить, що Русь тогди буде щаслива, як опять влізе в польське ярмо...

Ми, русини, єсьмо діти одної матері, одна кров пливе в наших жилах, одна мова, одна пісня, одні звичаї і обичаї, одна віра, одна Церква, одно і тоє Богослуженіє...

За чортовою намовою поділено нас тут, в Америці, на Ґрік Кат, Роман Кат, на униятів, на православних, на лівославних, на руснаків і на унґварів. Через той дурний і злобний поділ ми оден другого не може пізнати і сваримося, самі собі кривду робимо...

Ми — русини! Уніят чи православний – лучімся в одно. Віра – се річ совісти, і не можна силувати нікого, щоб був таким або таким. Лучімся в одну громаду і пізнаймо себе, і тоді зробим собі почесне місце межи другими народами тут, в Америці. Пізнаймося, братаймося! Всякі дурні чазви – на бік!“.

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ“

Совершишася!

„Свобода“, 9 березня 1894 року:

Веселися, Русе-Мати,
Діти не пропали!
В Америці вни пізнались,
Наче з гробу встали.
Обнялися твої діти,
Союз заложили,
Братня любов, спільна поміч,
Навік їх скріпили!
Тепер, браття дорогії,
Скоренько спішіться
І громадно до Союза
Всі разом впишіться.
Дайте світу пізнатися,
Що ви – Русинами,
Що ви люди, а не раби,
Що Бог межи нами!
Розп'ятого за нас грішних
Слів святих тримаймось,
Всі як браття обнімімся,
В Союзі єднаймось.

1894

„Свобода“, 11 липня 1894 року:

„…Яка єсть ціль, або нащо заложено Союз?... Наше братство в Джерзі-Сити має синьо-жовтий прапор – як ознаку русинів галицько-руського краю. Тут московські „щі" не дуже смакують, тільки здоровий український борщ варимо собі... І ми, русини або мало-роси, походячи з Угорської Русі або з Червоної Русі, то є з Галичини, зав'язали у себе Народний Союз, як і другі просвіщенні народи, щоб і ми мали свої школи, щоб наша рідна малоруська мова і пісня тут не пропали, щоб в новім тут руськім поколінню не затерлось в серці руське народне почутє... Ціль Союза єсть вспомагати собі матеріяльно, закладати школи, учитися рідної малоруської мови, ступати наперед в просвіті, бути вільними людьми і користати з вільности того краю".

1896

„Свобода“, 4 червня 1896 року, Михайло Павлик, „Народний рух австро-угорських русинів, 1772-1896:

„…Американська Русь може колись відограти рішучу ролю в житю русинів. Та для того треба американським русинам усіма силами просвіщатися й організовуватися в Америці і надто тісно стикатися з русинами в старім краю. Русини в старім краю, захоплені просвітньо-політичним рухом, усе ж таки стоять тепер висше від американських русинів, так що не в одному собі можна з них брати примір. На всякий случай, американським русинам, що досі походять тілько з таких закутків Австро-Угорської Русі, де тепер нема ніякої народної організації, конче треба знати, як стоїть руський народний рух у тих сторонах Русі, де він є. Нарешті, може, найважніше для всіх русинів, є знати історію руського народного руху, щоби бачити, як то все починалося і розвивалося і врешті дійшло до теперішнього. Так воно покажеся, що було зле, а що добре в нашому русі.

Думаю, що мої американські братя не візьмуть мені за зле, коли я про все те розкажу довше…".

1897

„Свобода“, 1 квітня 1897 року, Іван Франко, „Освідомлення народу“

„…Усі партії в Галичині, всі політики признають, що з усего, що робиться у нас на політичнім полі, найважнішою, найбагатшою в наслідках є праця над політичним і громадським усвідомленєм народа, є та політична і соціяльна аґітація, яку ведуть потроха всі партії (особливо в хвилях потреби, перед виборами), та яку найсистематичніше, найбільш свідомо і з найширшою, правдиво по-европейськи поступовою програмою веде русько-українська радикальна партія. Та треба признати, що і вона веде її слабо, прихапцем, спорадично, що робить її не на загал партія, а пару одиниць, напружуючи до крайности свої сили, жертвуючи багато з своєї кишені, наражаючи своє здоров'я і свою свободу. Один з найкрасших аґітаторів С. Вітик від 18-го падолиста сидить у слідчій тюрмі, на другого, П. Новаківського, сиплеся процес за процесом, і за дрібні неформальності при скликуванні віч його засуджують на грубі грошеві кари, котрі швидко мусять зруйнувати його і без того мізерний стан маєтковий. Те саме діеся з Я. Остапчуком і другими радикальними аґітаторами: не тільки власті, але й „сполечна єрархія" поводиться з ними, як з ворогами під час війни, і не щадять їх, де тільки можуть їм пошкодити. І треба подивляти енергію, незломний характер і силу святого запалу у тих людей, що мимо тих жертв і своїх слабих сил не падають духом, але ведуть далі своє діло. Одно хіба може нам пояснити се явище: їх піддержує те прийняте, яке знаходять серед народа, під курними сільськими стріхами. „Що мені процеси і засуди? Байдуж! – говорив мені Петро Новаківський. – Але коли бачу, як люди при моїх промовах по селах плачуть, то в мені аж дух росте".

Егеж! Росте дух і повинен рости у кождого, хто бачить, як сквапливо шукає наш люд іскри просвіти, поради і науки, як ловить кожде щире слово, як горнеться до боротьби за справедливість. Та рівночасно плакати хочеся кровавими слізьми, коли бачиш, як мало, страшенно мало ми, русини всіх партій, хочемо і можемо дати тому народові, як усі наші заходи коло його піднесення дилетантські, мізерні, як наші ради не раз дитячо-наївні або глупо-зарозумілі, як мало ми при всіх своїх зусиллях уміємо заслужити на його довір'є, потягти його за собою, як мало уміємо і самі між собою і разом з народом бути зорганізованою, дисциплінованою силою, а не безладним стадом!…".

Зліва: ред. Денис Пирч, друкар Денис Мурдза, ред. о. Степан Макар і друкар Василь Фекула. 1987 рік.

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ“

1903

„Свобода“, 5 лютого 1903 року,
„Історія москальофільства в Америці“,
(написав американський Русин):

„…Дух москальофільський – ледве чи єсть людським. Се якась дивна мішана понять, чувств, упертости, надії, се правдива морока людського духа. Москальофільство постало як „ученіє“ для того, щоб хлопові і взагалі русинові дати на успокоєнє в борбі з поляками якогось наркотику, якогось такого чародійного напитку, котрим би сама душа того бідного русина наситилася – та воно принесло зовсім иншй овоч – зневіра в самого себе, недовіра до ближніх, слабе, ледве замітне відношення до Бога.

Воно ніби основане на „горі Сінаї“, воно ніби основане на святості. Представителями тої святости мають бути св. Кирило, св. Методій, св. Володимир і о. Іван Наумович. Та чи суть? Чи святі Кирило і Методій знали що о москальофілах? Чи свв. Володимир був москальофілом? Чи св. Кирило і св. Методій викладали яке москальофільське „ученіє“, чи радше учили людей Євангелія самого нашого Спасителя? Чи для того, що о. Іван Наумович був москальофілом, то і свв. Кирило і Методій і св. Володимир були москальофілами?

Святість, якою окривають москальофіли своє „ученіє“ – то дуже прозрачне полотенце, поза котрим видно аж надто добре дуже мале християнство та дуже слабий патріотизм всіх москальофілів, так крайових, як і американських…“.

1905

„Свобода“, 13 липня 1905 року,
Михайло Лозинський, „Жидівсько-соціяльно-демократична партія в Галичині“:

„…Жидівський нарід, переслідуваний, гнаний і погорджуваний від віків усіма иншими народами, довгі часи не мав иншої свідомости, крім релігійної, і хто з жидів покидав Мойсеєве віросповіданє, той тим самим переставав бути жидом. Одначе, дорогою практичного досвіду почато пізнавати, що жидівство не кінчиться з релігією так само, як не кінчиться з релігією народність українська, польська, російська, німецька, французька і т. д. і т. д. – і що жид, хоч би прийняв яку иншу релігію, задержує в собі щось питомо жидівське. Лишається рідна мова – нехай то буде навіть „жарґон“, як говорять деякі з погордою, але все таки мова рідних, найближчих, лишаються расові познаки і лишається вкінці якесь тайне почуванє на дні душі, яке годі означити словами, але яке все ворушиться і яке, приміром, нас, українців, наповнює на чужині тугою за простими звуками нашої народної пісні, за звуками рідної мови…“

1906

„Свобода“, 4 січня 1906 року,
Юліян Бачинський, „Автономія України“:

„… Що це значить? – Значить, що при автономії, самостійности політичній Україна могла б якраз зайнятися собою, а не була б змушувана складати своє добро і працю в жертву другим, бо ціль усеї її діяльности лежала б якраз у її власнім економічнім, політичнім і культурнім доспіванні. Вона була б панею у своїм домі. Мала б усвоїх руках і свої фінанси, і свою торгівлю, і свій промисел, і свою армію, і її інтереси руководили б нею в її політиці внутрішній і заграничній. Вона не була б вже змушена оглядатися раз-в-раз на других, а могла б розпоряджатися своїми справами так, як се було б для неї найвигідніше, як уважалося б за найліпше, не силувана в тій своїй роботі чужими…“.

1907

„Свобода“, 23 травня 1907 року,
Михайло Грушевський, „Крашаночка“:

„Занесемо червону крашаночку і положимо на могиліу, де спить наша мати. В важкій домовині з грубих плах, скованих залізом сибірським, під тяжкою верствою землі, насипаною синами-виродками, що засипали й забули маїр, відсахнулися від неї. Спить вона, спить серед загального відродження весни…

…Чи любови й праці наших поколінь пощастить зрівноважити те, що занедбали, упустили старші? Чи шкода, заподіяна віками упадку, малодушности, дезертирства, може бути ще вирівняна, надолужена, чи тому втраченому не буде вже вороття навіки? Чи „срамотняя давняя година“ – гей, навіть і не давня, бо тягнеться вона й досі, та година національної деморалізації, ренеґатства – чи забудеться вона, загладжена святим запалом і поривом новійших поколінь? Чи оживе слава наша, слава України – слава безграничної самопожертви за волю і людські права свого народу?“.

1913

„Свобода“, 6 листопада 1913 року,
„Руський“ чи „український“?:

„...Назва „руський“, окрім сеї основної недогоди, що уживає її наш найбільший національний ворог, має ще ту немаловажну хибу, що вона цілими століттями давнійше і загально ще й тепер у нас та на Угорщині уживаєся в значінню конфесійним, ідентичним понятєм греко-католицького обряду. Отже, „руське“ і „польське“, „руське“ і „волоське“, „руське“ і „малоруське“ уживалося часто, серед простого народу навіть виключно, у розуміню: греко-католицький, римо-католицький обряд, унія і православ'є, слов'янський обряд і кальвіньство. Наслідком того стара назва є важною перепоною в національнім освідомленю тих кругів нашого народу в Австро-Угорщині, що не належать до греко-католицького обряду, та робить майже неможливим народне злиття тих чужинців нашої конфесії, що осідають на нашій землі. Зате назва „Україна“, „український“ виключає всяке непорозуміне в сім напрямі і таки єдино надаєся на національну назву…“.

„Свобода“, 4 грудня 1913 року,
„Десять народних заповідей для американських русинів“:

„…Я є твоєю Вітчиною і твоїх хоробрих предків, князів, гетьманів і всіх Моїх вірних синів Ненька. Я, руська земля, з сердечної любови моїх синів до дна козацькою кров'ю зрошена, чекаю на вас, Мої любі діти, щоб ви порвали Мої тяжкі кайдани неволі. Тому…

I. Не будеш мати милішого краю над Мене і не люби ліпше иншого краю від Мене, твоєї Вітчини.

II. Не вимовляй ніколи мого імени без належної пошани і всюди гідно слави Мене.

III. Пам'ятай народні свята святкувати. Щирим серцем відносися до народних цілей, пам'ятай все про „Рідну Школу“, бо народною школою і ширинєм народної освіти найбільше можеш Мені приподобатися.

IV. Шануй пам'ять твоїх славних предків, що за Мене житє своє жертвували, шануй Моїх синів і твоїх братів, що житєм своїм трудяться для Мойого і загальнолюдського добра,

V. Ані в себе, ані в других не убивай руського духа. Не сторонися народної праці. Не відтягай себе або других від народних складок. Не цурайся своєї рідної мови, не мішай до неї чужих слів, бо руська мова так мила і багата, що нема їй пари у світі. Не покидай своїх народних звичаїв і обичаїв, хотя й живеш між чужими народами.

VI. Не киринь ніколи між людьми, що заступаються за Мою справу. Не разбивай народної єдности, бо в єдності Моїх синів лежить Моя сила. Вистерігайся пиятики, бо п'янство забиває в чоловікові особисту гідність, а твоїй народній справі приносить сором і шкоду. Твоє поступованє у всіх справах мусить бути таке, щоб Мені за тебе не було встиду, що називаєшся Моїм сином.

VII. Не кради Мені дітий і не кидай у чуже море. Зі своїми говори рідним, а не чужим язиком. Свої діти плекай в руськім дусі, виховуй їх в руській вірі, руській мові та руських звичаях і обичаях. Просвічуй серце і ум твоїх дітий, щоби вони не були менше варті від синів чужих народів.

VIII. Коли тобі зле на світі, не звалюй всеї вини тільки на чужих людей, в нещастях не трать надію на луччу долю в глупій безчинності. На чужу поміч не числи ніколи і знай, що для чоловіка нема на світі такого положеня, з якого б він працею і витривалістю не зміг би видвигнутися. В житевій борбі пам'ятай все на твою людську і народну гідність, а противникові ніколи не піддавайся, бо тільки з такими світ числиться, у котрих є сила і охота до борби.

IX. Не пожадай чужої жінки, а женися тільки з русинкою. На далекій чужині заложи свою руську родину, яка тобі заступить все те, що ти втратив у старім краю.

X. Не завидуй чужим людям їх достатків і возможности, але сам старайся, скільки твоєї сили, дійти до того самого. Старайся все попирати своїх людей, бо сим ділати будеш в користь твого народу. Коли будеш попирати чужого, допоможеш йому накладати на Мене ще тяжчі, як доси, кайдани“.

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ"

1914

„Свобода", 26 березня 1914 року, Звернення до Президента Вудро Вілсона:

„Пане Президенте! 10-го числа цього місяца минуло 100 років від народження найбільшого українського Поета Тараса Шевченка. Цей день – велике національне свято всього 40-мільйонного українського народу, 35 мільйонів якого живе в південно-европейській частині Російської держави, чотири мільйони – в Австро-Угорщині, а один мільйон – в Америці. В 10-ий день цього місяця готувалися наші земляки по всіх своїх територіях якнайурочистіше відзначити це велике національне свято. Найбільше свято мало відбутися в столиці нашої Вітчини, Києві, і в тому святі мали взяти участь представники соборної України. Там міська рада мала поставити з внесків усього українського народу пам'ятник Поетові і влаштувати величаві походи в місті. Так само готувались до свята наші міста – Полтава, Одеса, Харків, Кам'янець-Подільський та інші. Та в останній хвилині російське міністерство заборонило всі ті свята, не подаючи жодних причин, а найвища церковна влада Росії, Синод, заборонила в день 10 березня правити навіть поминальні Богослуження за нашого Поета Тараса Шевченка. Отже, свято Поета, який уродився біля Києва та якого також і могила знаходиться над Дніпром недалеко Києва, святкуватимуть тільки наші земляки в Австро-Угорщині та ми, еміґранти у вільній Америці. Проти цього нечуваного варварства, у хвилю болючого удару для нашої національної гордости з боку російського уряду, підносить голос протесту один мільйон українців, що живуть на вільній землі Вашінґтона. Не маючи іншого способу запротестувати, передаємо оцей наш протест на Ваші руки, Пане Президенте, і просимо ласкаво подати зміст цього протесту представникові Російської імперії при Білому Домі".

„Свобода", 20 серня 1914 року, „Скликуйте віча!" редакційна стаття:

„..Надійшла велика хвиля. Ціла Европа стала зоружена до бою. Двайцять міліонів молодців виступило у взаємних ворожих змаганнях, несучи смерть, каліцтво, нищення, руїну. Стали вони не зі свої власної волі. Підняли вони смертносне оружже на поклик царів і послушних їм народних заступників, вибранців люду – послів.

Проснулася стара Европа і топиться в крові своїх синів, застелює межами покраяні хлопські ниви кістьми тих молодців, яким житє ще таке дороге, принадне.

260 літ терпить український нарід тяжку, нелюдську московську неволю, 189 літ минуло, як український козак кинув рушницю і взяв рискаль в руки. 189 літ гнувся над рідною землею, встеленою могилами та зрошеною кров'ю його предків. І ще тільки ті могили та й пісні нагадували про колишню волю славного українського роду.

Аж теперішня велика хвиля, як ціла Европа стала зоружена до кривавої розправи, як прийшло до великого розрахунку між державами, пробудився також над українськими степами дух козацький.

Ще він скований, бо нащадки козаків у чужих ходять мундурах і чужі ноять карабіни, та й за чужу борються справу, але вже через російські кордони пронеслася українська революційна пісня, вже рознеслися кличі про визволенє України. Може, почули їх царскі солдати, а сини української землі. А як не почули, то ще почують, бо несуть їх свідомі сини України, в австрійських військових мундурах. Несуть її над Дніпро, де сумує могила Тараса Шевченка, на якій у соті роковини його народин не було молитви його поклонників, але стояла царська поліція.

Може, в сей великий рік Шевченка, у сей рік кривавий, станеться те, що є нашою мрією. Може, Україна стане вільною. Може, доля так рішить, що австрійські жовніри, українські сини, не австрійської будуть боронити справи, але своєї рідної.

Може, Европа відновиться, а в ній запанує на рідній землі вільна самостійна Україна…".

Свобода", 14 травня 1914 року, „Польсько-російське братанє":

„…Незвичайно великий зріст українства в Австрії, а вслід за тим і в Росії нагнав великого страху російському правительству. Нічого не помогли його впевнювання, що українського народу нема і не може бути. Весь світ бачить противлежне – що український народ є і мусить бути та що надійде хвиля, коли Україна заживе самостійним житєм. Росія знає добре, чим для неї се пахне, і добирає всіх сил, щоб український рух знищити, і то не лише у себе, але і в Австрії.

Про переслідуванє українського народу в Росії ми вже писали не раз. Тут хочемо звернути ще раз увагу на союзників, яких Росія добирає собі до помочи, аби нам зробити амінь. І хто ж надається найліпше на таких царських помічників, „ як не наші сердечні „приятелі" та „опікуни" – поляки? Вони ж те саме роблять з нами в Галичині, що москаль в Росії, та й вже від кільканадцяти літ поширають кацапство, щоб ослабити наші сили в боротьбі за права українського народу. Хто ж то кричав проти заснованя українського университету, як не вшехполяки, страхаючи Австрію, що за ту уступку в хосен українського народу вона наразиться на війну з Росією? Хто противився до остатньої хвилі виборчій реформі до галицького сойму, як не польська шляхта? Хто припинив наш культурний розвиток в Галичині і лишив нас о кількадесят літ позаду, як не польські верховоди.

Отже, москаль тепер заключив з тими польськими верховодами умову, як мають спільно поступати, щоби знищити український нарід, котрий хоче направду скинути зі себе віковічне ярмо…

…Нехай же український нарід добре глядить, які то два сильні вороги лучаться разом до спільної боротьби проти нас. Нехай український нарід зрозуміє, що дуже кріпкою мусить бути його організація, коли не хоче знова впасти в московське чи польське ярмо".

„Свобода", 15 грудня 1914 року, „Страх перед українцями":

„…Під сю пору, коли наш нарід переживає такі страшні муки, яких не переживав від татарського лихоліття, коли не лише народне життя цілої української суспільности є в застої, але й поодинокі наші люди всіх верств виставлені на смерть з голоду або холоду, коли визначніші патріоти виставлені на арешти, неволю та шибениці, коли наші народні інституції, товариства і часописи в старім краю позамикані, в той час царські посіпаки виють з радости, що вже „кінець мазепинцям!". Коли взяти до рук російські або москвофільські чаописи в Америці, то на цілих шпальтах та сторінках нема що иншого читати, як лише плюгавства та лайки, які ніякий чесний чоловік не міг би повторити. Воєнні вісті – це нічого не обходить редакторів… Читаючи ці часописи, можна набрати переконання, що властива ціль їх – нищення, розуміється, лише язиком чи пером – українського народу. Вони виють з радости, щщо заарештовано і вивезено Митрополита Шептицького. Їм справляє невисловлену радість, що заборонено українську мову, а в своїй звірській заїлости висловлюють жаль, що Росії не вдалося арештувати й вивішати всіх передових українських патріотів…"

1915

„Свобода", 31 липня 1915 року:

„Українці! Повні гордости можете споглядати на ваші найновіші й геройські подвиги! Вічна буде в історії слава сих хоробрих діл – золотий лавровий листок також у вашій національній історії...." з такими словами признання і подиву звернувся генерал Фляйшман у дивізійнім приказі до Українських Січових Стрільців за їх геройську хоробрість у битвах на Маківці у днях 29 цвітня і 1 мая...".

„Свобода", 1 липня 1915 року:

„Тисячі українців з Росії зробилися українськими патріотами на политих кров'ю галицьких полях і горах. Ось вислід, який в своїм часі дуже заважить на прискорення українського руху, на збільшення його сили, вислід, якого напевне не здоляють ніякі намагання і Бобринських і Дудикевичів знищити все українське в Галичині. Зайнята російським військом українська Галичина, зрабована і розпинена воєнною силою, мимо того, власне, завдяки війні виконує тепер на широкі розміри, для десятків тисяч російських українців, те своє завдання, яке перед війною вона виконувала лише для одиниць – бути школою і розсадником національної свідомости, показувати фактами, чого може добитися, до якого степеня національного розвитку може дійти при відповідних обставинах український нарід, викликувати гаряче бажання і сором, що сього всього доси ще нема на російській Україні, одним словом – пробуджувати і скріпляти національну силу. Зайняття Галичиини і те, що витворювало там російське правительство, нищачи українську культуру, силою нагайок заводячи цареслав'я, масово арештуючи і засилаючи без розбору українську інтеліґенцію – все те лише глибше копає їй глибоку прірву між Україною і Росією. Надійде час, коли ця прірва стане смертельною для Росії. В ній знайде вона нарешті свій кінець".

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ“

1915

„Свобода“, 6 травня 1915 року, „Українська справа по війні“:

„…Теперішня світова війна ведеться не тільки за будучність держав, які беруть в ній участь. Так само буде вона рішати про будучність народів, що втягнуті в круговорот міжнародної політики, хоч не мають своєї власної держави. Сюди належить передусім український нарід.

Керманичі російської політики не роблять ніякої тайни з того, що одною з головних причин воєнного виступу Росії проти Австро-Угорщини й Німеччини є українське питанє: себто зі становища російської політики змагнє добути українську територію Австро-Угорщини, звести таким чином українське питанє до значіня питаня внутрішньої російської політики і застосувати до цілого українського народу давню і добре знану політику Московщини супроти нашого народу“.

„Свобода“, 14 серпня 1915 року:

„…Від самого початку війни глядить наша суспільність на Українське Січове Стрілецтво з найбільшим подивом, щирою вдячністю і правдивою гордістю...

В обороні прадідної землі, прав і вольностей, свячених кров'ю і смертю народних мучеників та зрошених потом народних робітників, – Ваші Товариші віддали своє життя, Ви дальше проливаєте свою кров… На сторожі долі українського народу Шевченко поставив огненне, пророче слово, з Шевченкового Слова виросли Ви, борці за долю і волю України, і на сторожі поставили своє тверде, залізне діло. З того діла, з крови і кости Українського Січового Стрілецтва виросте нова Україна! Україну свободолюбну, що змагає до ідеалів демократії, правди і справедливости, Ви вивели на світову арену, поставили перед ареопаґ народів культурного світа – яко молоду, відроджену, кріпку силу, що заставляє ворогів до розрахунку, жадає назад загарбаного, зрабованого та хоче жити новим, вільним, широким житєм.

...Ви доказали, що українці не хочуть і ніколи не можуть бути союзниками темряви, назадництва і деспотизму, що до останньої краплі крови будуть боронити дорогоцінних скарбів вселюдського поступу і рівноправности народів перед загарбуючою рукою московського царату...“.

„Свобода“, 14 жовтня 1915 року:

„...Пам'ятаймо, що там, де москаля вже нема, панує нужда і голод, бо москаль все забрав. А ще гірше буде з крайніми східньо-галицькими повітами, бо там – як знаємо з листів – москаль все забирає без пощади і визозить до Росії. Отже, коли б у короткім часі москалі відтам уступили, то лишать пустиню. Тож приспішім тепер складки, скидаймо цент до цента, доляра до доляра. Нехай вони в короткім часі замандрують в Бучаччину. Зборівщину, Тернопільщину. Збаращину, Теребовельщину. Гусятинщину — на хліб для обрабованих москалями безпомічних селян. Як нелюди, забирали москалі дітям хліб з хати. Їм байдуже, чи вони вимруть з ГОЛОДУ. Але їх браттям з-за моря не байдуже!

1917

„Свобода“, 24 квітня 1917 року, Василь Білинський, „Часи націоналізму“:

„...Сучасна війна є знаменитим пробним каменем на не один людський гріх, який раніше видавався ясною як сонце правдою, за яку деякі люди без надуми були б жертвували навіть своїми головами – в переконанні, що роблять праведне діло. Але прийшла війна, здерла заслону – і правда явилась неправдою. Хоч як прикре се розчарування для добродушних любителів людства, які раз назавжди вважали національні межі затертими, все ж таки в наші часи приходить і прийдеться в будуччині говорити і творити „людство“ тільки на основах національних, а не якихось инших, клясових, державних і т. п...

...З розвоєм історичного досліду над людським житєм, звичаями, обичаями, мовою, літературою різні вчені старалися винайти в тих різнородних явищах щось сталого, звести, що так скажу, різнородність до спільного знаменника, винайти якусь спільну міру, яка б позволила виміряти, оцінити і розібратися серед недоступного хаосу різних матеріялів. Природно, тут появлялися різні думки і здогади, як, наприклад, одні казали, що основним строєм людського життя є стан економічний (Маркс і його історичний матеріялізм), і від нього залежить весь історичний розвиток народів; другі знова в основу життя народів клали духовні закони – що, мовляв, дух людський є причиною того, що людство пішло тими дорогами, на яких воно є тепер (неокантисти – від німецького філософа Канта), а деякі говорили прямо, що найкращою вихідною точкою для історичного вияснення загальнолюдського життя – це буде нація як щось ціле, органічне, як витвір самої природи. З довговікового розвитку націй, а особливо з нинішньої війни, ми наглядно переконуємося, що націоналістична точка зору є найбільш зближеною до правди і витолковує нам суспільно-політичні явища, яких жадна друга теорія, приміром, соціялістична чи яка инша, роз'яснити не може.

Але, як звичайно буває, нема доброго, щоб на зле не вийшло – таке, на жаль, случилося з поняттєм нації. „Сильні світу сього“ поспішились натягнути її на своє копито, чим викривили поняттє національности до тої міри, що вона натрапила на запеклих ворогів в інтернаціоналах різного відтінку. Під плащик національности підшивався російський уряд зі своїми помічниками, щоб російщити українців, білорусинів, литовців, лотишів і т. д. Під плащик національности підшивалися поляки супроти українців, а німці – супроти поляків, і допровадили разом до того, що первісна національна ідея, яко ознака любови до свого і пошани до чужого, переродилася в якесь хорбливе явище, яке охрещене навіть національним шовінізмом, на основі якого сильніша нація може поневолювати слабшу, а навіть її з'їсти. Ясно, що з таким поняттєм національности ми повинні боротися з усіх сил і привернути назад її первісне чисте значення...“.

„Свобода“, 26 квітня 1917 року, текст Президентської проклямації:

„... „Постановлено Сенатом і Палатою Послів Злучених Держав Америки, зібраних на Конґресі, що з огляду на горе, нужду і недостаток, які сі люди зносять, проситься уклінно Президента Злучених Держав назначити і установити день, в якім горожани сього краю можуть дати вираз свого співчуття жертвами на фонд, які тепер збираються на підмогу Русинів (Українців) у воюючих державах“... „а позаяк я маю певність, що населення Злученних Держав не відкаже своєї помочі тим людям, яких навістили війна, голод і пошесті,

– Отже, я, Вудров Вілсон, Президент Злучених Держав, згідно з бажанням Конґресу Злучених Держав, назначую і проголошую 21 цвітня 1917 року яко день, в якім населення Злучених Держав може складати такі жертви, які вважає за відповідні для помочі Русинам (Українцям) у воюючих державах...“.

„Свобода“, 16 червня 1917 року, з редакційної статті „Хмельницький чи Мазепа?“:

„...Винниченко просто висловився проти сепаратизму, а проф. Грушевський назвав „самостійників“ „національними проступниками“, грозячи, однако, що коли українці не дістануть тепер повного заспокоєння своїх домагань, сепаратизм вибухне повною полумінною. Так виходить, що російські українці в своїй більшости йдуть тепер за федеративним устроєм Хмельницького, а не за сепаратизмом Мазепи...“.

„Свобода“, 23 червня 1917 року: з редакційної статті:

„...Постепенно справджуються побоювання і міркування деяких наших людей, що даром, самим тільки ходом революції, нічого не одержимо, а конче треба буде показати свою силу і дати зрозуміти, що як не по добрій волі, то силою візьмемо те, що нам належиться“.

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ"

1918

„Свобода", 11 липня 1918 року,
„Дещо про політику гетьмана Скоропадського",
(з розділу „Гетьман жалується на австрійських українців"):

„..Мене болить, що оскарження, які приписують мені нечесну і опоганюючу ролю, знайшли поширення і вкорінились між інтеліґенцією австрійської України. Яка є основа сього переконання? Я знаю, що австрійські українці не є соціялістами. Вони розуміють так само справи, як я, і у своїй програмі вони не мають жадних инших конфіскацій і большевицьких дослідів. Повірте мені на слово, що я буду респектувати ті самі норми життя, які в Австрії видають конечними, і побудую державу на таких державних основах, які забезпечать розвій західньої культури. Дайте мені трохи часу, щоб я в практичній роботі показав, що я хочу і чого вимагаю. З російським сусідством я хочу жити в мирних зносинах, у найбільш можливім зближенню, так, як дві независимі держави, які довгий час жили у спільних границях і в природних відносинах. Нехай вони жиють мирно так довго, як довго не вибухне між ними війна. Ніщо більше. Ніхто инший на моєму місці, який чесно хоче независимости України, не може инакше думати, і лише рука в руку з будовою держави і торгівлі буде йти культурний розвиток народу. Я пляную відновити старі українські козацькі організації і тому з цією справою я бачу тісно зв'язаним шкільне виховання. Я хочу створити таку сильну українську армію, яка забезпечила б державі право своєї ненарушимости і свободи; про се вже всі знають.Тому я є певний, що ми будемо в силі викінчити сильну державну будову України...".

„Свобода", 20 серпня 1918 року:

„...Український народе! Лише наука і просвіта і на тім оперта свідомість вирве нас з неволі темноти, пірве кайдани, котрі нам укувала темнота і несвідомість. Нема ріжниці, яку хто газету піддержує, але наш обо в'язок – ширити свою пресу і одні других до того притягати. Се наш найбільший патріотичний обов'язок, бож наша рідна преса – се наш найбільший скарб, котрого не можна заміняти за жадне золото і срібло...".

1919

„Свобода", 4 жовтня 1919 року,
„Наше становище в справі жидівських погромів на Україні":

„Українське пресове бюро подає ось таку вістку: Міністер заграничних справ др. Володимир Темницький вислав до президента української мирової делеґації в Парижі графа Тишкевича телеграму, в якій рішуче опрокидує заміт, що правительство Петлюри є відвічальне за жидівські погроми на Україні. Більшість місцевостей, в яких мали місце погроми, знаходиться під большевицьким пованованєм. На просторі українських земель, які підлягають під владу українського правительства, прийшло в часі від листопада 1918 р. до кінця серпня 1919 р. до протижидівських виступів тільки в трьох случаях, а саме в Проскурові, Жмеринці і раз на Волині. За привід до сих виступів треба вважати факт, що часть жидів виказує великий нахил до большевизму. Та правительство не вважає й сього за достатню причину погромів. В телеграмі сказано дальше: становище українсько-республіканського правительства до жидівського населення на Україні цілковито перечить всяким злосливим закидам і підозрінням. Українська Народна Республика є досі першою й одинокою державою в Европі, що признала жидів яко самостійну націю і дала їм національну автономію. Українське правительство покликало до Ради міністрів офіціяльного жидівського заступника, осібне міністерство для жидівських справ та признало жидам всі національні і релігійні права, які прислугують меншостям. Українське республіканське правительство Петлюри бере в охорону жидів так само, як всі інші меншості, поборює рішуче всяку протижидівську аґітацію, створило в цілі дослідження протижидівських рухів в трьох названих вгорі місцевостях межиміністеріяльну комісію, пообіцяло жертвам ексцесів повне відшкодованє, а винних строго покарало... За джерелами алярмуючих вістей про протижидівські погроми на Україні, які подає загранична преса, та за вістками, що українське республіканське правительство Петлюри поносить відвічальність за сі погроми – належить шукати не в об'єктивних справозданнях про факти, тільки в злосливих намірах оклеветати та здискредитувати молоду українську державу перед цілим світом...".

„Свобода", 6 вересня 1919 року,
„Дещо про політику аліянтів у відношенню до українського народу":

„...Франція власним коштом зорганізувала у себе значну армію з польських полонених і добровольців і, умундировавши її та узброївши, кинула її в бій проти нас. Італія доставила для сеї цілі гармати і амуніцію; навіть Англія дала Польщі дещо поживи і сирівців для відбудови господарського життя. Нас, що довгими місяцями боролися з московськими большевиками і боремося з ними досі, проголошенно, у відповідности до польських вказівок, большевиками і доручено Польщі очистити західні українські землі від „українських большевицьких банд", бо таким іменем охрещено нашу правильну армію...

...Ми опинилися самі, без можливих опікунів. Держави Антанти, передовсім Франція, стали осередком найстрашнішого назадництва. Їхні керманичі – се дійсні вороги всякої народницької думки і поступової народницької організації...

....Паризька мирова рада і її рішення є не тільки насильством над справедливістю. Її рішення з порученням для поляків зайняти Східню Галичину, чинна підмога для Колчака і Денікіна і ще більша для поляків, котрі без сеї підмоги не держалися б і декілька тижнів, – се є також страшним насильством над цілим українським народом...".

1920

„Свобода", 18 березня 1920 року,
Осип Назарук, „На злобу дня":

„...Галичани закидають наддніпрянцям, а особливо Петлюрі і його міністрам, що вони під гарним гаслом „єдности" хотіли одержати право розпоряджатись Західньою Україною, щоби могти запродати її полякам – без ніякого еквіваленту з польського боку. Наддніпрянці закидають галичанам, що їх армія перейшла до Денікіна, реакціонера і ворога України.

Чи, як, що і коли відбувалося се в дійсности, ніхто напевно не знає. Не знає сього не то широкий загал, але навіть загал публіцистів. Навіть офіційні особи на високих становищах так баламутно представляють собі ті події, що просто прикро дивитись на се... Бо до сеї пори ні один, ні другий український уряд не вважав за відповідне видати хоч би збірник документів про договори, які заключили між собою Західня і Східня Україна... До сеї пори не відомо публіці з жодного офіційного жерела, що переговори з Денікіном наказав провадити Головний отаман Петлюра, не відомі ніякі його директиви в цій справі, словом – не відомо докладно ніщо...

...Не балаканини і лайок, а документів хоче публика! На основі цих документів кождий думаючий чоловік сам виробить собі погляд на се, хто, в чім, де і коли завинив. Бо не є вже ніякою таємницею, що в Парижі ріжні панове дискредитують галицьке представництво вже за сам факт, що воно галицьке, себто „сепаратистичне". А се було б немислимим, якби широкий загал знав договори, заключені між обома українськими урядами.

Вже само офіціяльне оповіщення згаданих документів, директив і т. п. заощадило б українському загалові сеї маси інвектив і лайок, які затруюють атмосферу. І чому оба уряди не зробили досі цього? Взагалі публика має право почути якийсь офіціяльний звіт про їх роботу, про видані міліярди, про міліони, пропиті деякими місіями, про засилля урядовців, які сидять по ріжних „інституціях", про видатність їх праці, про бюджет тих установ і т. д....".

„Свобода", 20 листопада 1920 року:

„...Наш бідний край, Галичина, кличе нас о поміч. З-за моря, з-за океану долітає до нас голос розпуки. Наші братя в старім краю опинились над берегом пропасти. Наші браття загарбані ляхами, лишені своїй власній долі та ні звідки не бачать порятунку, як хіба тільки від нас, американських українців. Пять літ лютої війни, а тепер – польської кормиги. Лишилися страшні сліди на нашій рідній землі, на нашій Україні. Люди – без даху над головою, живуть по норах, як звірі, в бруді та у вогкості, виставлені на всякі хвороби. Яких до 80 тис. людей сиділо і ще донині сидять в польських кріміналах. Та ж то самий цвіт нашого народу! Се святі народні мученики –– не ті, що їх на папері малюють, але тоті, котрі поспішили віддати кров свою, здоровлє і життє перед престіл України!".

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ“

1921

„Свобода“, 15 січня 1921 року,
А. Ч., „Відвідини Ісуса з Назарету“:

„...Св. Петро, може, спав годинку, а може, й ні, як Ісус уже збудив його словами:

– Уставай, Петре, ще сеї святої ночі подивимося на країну мук і печалі, що називається Західня Україна.

Св. Петро встав і оба скоро полетіли понад Підкарпатську Русь. Здалеку замячіли засипані снігом Карпати. На їх білім тлі чорніли тут і там смереки, з яких вітер пострясав сніг.

Ісус і св. Петро долетіли до Писаного Каменя коло Славська у Скільщині й сіли на нім відпочивати. Було так тихо в природі, що чули, як на львівськім ратуші був годинник і як з польських тюрем доходили стони й зойки катованих людей.

– Ми вже, певне, на українській землі, – сказав св. Петро.

– Так, – відповів Спаситель. – А то у в’язниці поляки так мучать українців, аби пам’ятали свої свята.

– Ті самі поляки, що сто літ молилися до Тебе і просили свободи?

– Ті самі.

– І як же Ти, Господи, покараєш тих катів?

В тій хвилі блиснуло в кількох місцях галицької землі. Рожева заграва пожежі чудово відбивалася на білих сніжних полях і на чорних смереках гір. Святий Петро видивився в далечінь і побачив, як полумінь бухала з великих будинків і як хильцем утікали від них якісь молоді люде.

_ А се що? – запитав Ісуса.

– Се молоді українці палять майно своїх гнобителів. – спокійно відповів Спаситель світу, підніс праву руку і поблагословив їх.

– Ти кого благословиш, Господи? – запитався св. Петро.

– Тих молодих борців, що вже в молодости своїй виконують науку мою та проганяють силою злочинців з храму. Бо ся земля – то храм їх народу...“.

„Свобода“, 5 грудня 1921 року,
„Послух своїй владі!“:

„…Ми все були майстри на нищення своєї влади... Ми втратили свободу, бо дорожили занадто личною свободою; бо волю і сваволю мали за одно. Тим часом китайці, щоби вміти рядити краєм, заводили добрий порядок у власній родині, а щоб добре рядити родиною, вчилися добре рядити собою... Тільки ті народи доходять до сили, котрі мають сильну сім’ю. Жиди щезли б давно, якби не могуче родинне чуство і випливаючий з того патріотизм...“.

Митрополит Андрей Шептицький біля будинку УНСоюзу і „Свободи“ при Гренд-стріт у Джерзі-Ситі. 1921 рік.

„Свобода“, 31 березня 1921 року,
Михайло Лозинський, „Любов до рідного краю – ненависть до його ворога“:

„...Українські власті поводилися супроти ворожого українській державі польського населення зовсім людяно, а навіть занадто лагідно. Зовсім не так, як поляки, які вже третій рік катують і винищують українське населення в Галичині.

Українці хотіли бути „людяні“, „культурні“, хотіли примирити поляків з своєю державою. За се їм поляки добре відплатили. Кождий поляк був заговірником, який тільки ждав побіди польського війська, і шпіоном та донощиком, який помагав польським властям арештувати й катувати українців.

Ся „людяність“, „культурність“ українців знаходила свій вислів і на розправах проти українських урядовців. Вони в свої обороні вказували на те, що вони відносилися до поляків людяно, що робили їм ріжні полекші, що не чули до них ненависти, не шкодили їм. А д-р Петрушевич заявив, що робив полякам навіть такі вигоди і полекші, які противилися його обов’язкам урядовця української держави, що за вигоди і полекші для поляків його, властиво, міг би судити український суд.

На сю сторну справи я хочу власне звернути увагу. Не для того, щоб робити закид згаданим урядовцям, бо те, що вони наводили на свою оборону, було загальною хибою в українській державі. Всі в нас, почавши від міністрів і скінчивши на найнижчих урядовцях, були для поляків занадто лагідні, людяні, культурні. Забували, що кождий поляк – се непримиренний ворог державної незалежности українського народу. Що такого ворога нічим не можна примирити. Що його треба зломити – або він нас зломить. Ми його не зломили – і він тепер нас катує.

З сього весь наш народ мусить винести науку, яка повинна увійти в кість і кров кождого українця, переходити в дитину з молоком матері. Науку – що в часі боротьби за свобідне життя народу мірою любови до рідного краю і народу є ненависть до ворога; що не любить рідного краю й народу той, хто не ненавидить і не нищить його ворога; що любов до рідного краю й народу, яка не виявляється ненавистю й нищенням його ворога, є мертва.

Се зовсім не перечить ідеалові братства між народами й між людьми. Братство може бути тільки між рівними, тільки між свобідними. Хто хоче держати в неволі мій рідний край і нарід, той не може бути моїм братом, той мій ворог.

Коли виборемо рідному краєві свободу і незалежність, коли на нашу свободу і незалежність ніхто не зазіхатиме, тоді будемо жити з усіма, як з братами…

Що тої ненависти не було в нас під час боротьби за нашу державну незалежність, се було нашою слабістю, якої мусмо позбутися, коли не хочемо оставати рабами наших ворогів“.

„Свобода“, 30 вересня 1921 року,
Осип Назарук, „Ідеологія монархістів Великої України“:

„…Українська держава може бути міцна тільки тоді, коли вона буде зорганізована як дідична монархія – гетьманство. Той факт, що великі народи зорганізувалися в держави при монархічнім устрою і, тільки виробивши глибоке національне почуття, частково переходять до республиканського ладу, неможливо вважати припадком. Форма державного устрою залежить від ступеня культурности нації, її свідомости й економічного розвитку. Дуже багато шкоди принесе республиканська форма правління народові, який має понад 80 відс. неграмотних і ледве встиг вийти зі стадії натурального господарства. Не треба бути пророком, щоб сказати, що така держава напевне не встоїть, як не встояла Республика Центральної Ради, ні Республика Директорії…“.

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ"

1921

Свобода", 7 грудня 1921 року, „Українізація України":

„Большевицький уряд робить все можливе, щоб спинити українізацію, але вона все таки поширюється завдяки українському селянинові. Щоб від нього купити муки або сала, треба до його говорити по-українськи. Щоб прийти на село, треба вміти по-українськи, бо за російську мову б'ють. І отсе й єсть той реальний ґрунт, на якому збувається українізація. Тому то в Київі, де нині на 300,000 мешканців є 200,000 жидів, все ж таки скрізь чується українська мова. Хочеш їсти, так балакай по-українськи. Так само і в церкві. Батюшків, які не хочуть правити українського Богослужения і говорити проповідей по-українськи, народ гонить з села. Таких вигнаних є цілі сотки. І коли б ми нині мали 1,000 молодих попів-українців, то всі вони дістали б добрі приходи на Україні.

З тим бажанням Української Церкви погодився Патріярх Тихон. Він прислав грамоту, в якій дає згоду на автокефальну українську Церкву з окремим синодом, застерігаючи собі тільки патріярше благословення...".

1922

„Свобода", 5 лютого 1922 року, Осип Назарук, „Про суть і значіння еміґрації":

„…Еміґрація – це ненормальне явище, як ненормальне для здорового листя відірвання його від дерева. Відірване листя мусить обхопити гниття... Але й мусування виноградного соку, яке дає токайське або рейнське вино, – це також свого роду гниття. Діло в тім, щоб з ненормального стану, з хороби, якою єсть еміґрація, було більше пожитку, ніж шкоди для народу, який ту еміґрацію видав. З болю, який дає кожда еміґрація, може вийти тільки хороба, але можуть вийти, крім хороби, ще й перли, цінні для цілого національного життя. Можемо це найвиразніше бачити на польській еміґрації, котра, крім гнилі і сварок, видала міцну літературу, яка опісля сотворила душу сучасної польської нації...

Тому нерозумно єсть плювати на еміґрацію. На еміґрації треба зі здвоєною силою працювати над собою і над збірним ділом... Найстарша еміґрація українського народу – це еміґрація американська. І тому на неї припадає найбільше завдання. Мимо всіх непорозумінь, треба признати, що українська еміґрація в Америці назагал зрозуміла своє значіння в історії боротьби українського народу за свою державну незалежність... Сварки, які нерозлучні з кожною еміґрацією, щезнуть самі собою, коли побачимо перед очима ясну ціль...".

1924

„Свобода", 11 січня 1924 року, „Українізація:

„...Український народ участи у владі не бере, хоча кілька окремих одиниць української нації виконують певні функції влади. Влада на Україні чужа, як по своєму складу, так і по духу і по свої конкретній діяльності. Вона дбає про інтереси не українського народу, а московської державности, а через те вона українізації для користи українського народу по своїй волі заводити не може.

Чому ж так сталося, що вона оповістила українізацію? Бо на Україні, окрім окупаційної влади, є ще й український нароуд: українські селяни, робітники і недобитки української інтеліґенції, які не можуть задовольнитися тим становищем, в яке загнала їх влада. Вони намагаються задовольнити свої потреби навіть всупереч стремлінню влади. Поки була війна, терор, українські маси, переможені насильством, приховували свої національні потреби, але як тільки трохи стихло, вони зараз висунули свої старі вимоги, які ставили ще царям московським, а саме: волі рідного слова, волі рідної культури, задоволення національних потреб.

Народ не може віддати себе на знищення і бореться до останнього...

...Українізацію зробили не ті, що перейшли на службу до влади, не ті, що публікували про зміну своїх поглядів, що одрікалися од „контрреволюції", „шовінізму" і визнавали свої „помилки", а ті, хто цього не робив, хто з владою не погодився, хто її не вихваляв, а боровся і бореться з нею.

Українізація єсть наслідок боротьби народу на Україні та його еміґрації. Урядова українізація – це вимушена відповідь московської влади на велетенський рух серед народу та на працю української еміґрації коло розитку української культури. Коли б на Україні не було змагань самого народу знизу створити своїми силами національні форми життя; коли б за кордоном не творилися нові огнища української культури, коли б не було української преси, яка рішуче виступає проти сучасного режиму на Україні, ніколи б московська влада не згадала про українізацію. Нарід уже так окріп, що робить сам те, що йому потрібно в національних справах, і владі не залишається нічого иншого, як вдавати, що вона з цим погоджується, бо в противному разі довелось би розписуватися в своїй безсилості...".

1926

„Свобода", 2 березня 1926 року, „З України й про Україну", Лист з Поділля:

„…Ляля ходить до школи, але якби я мала гроші, то не посилала б, а вчила б вдома, бо там всього вчать, а знання ніякого, крім комунізму, інтернаціоналізму, пролетаризму і таке инше. Розпуста така, що страшно. Кругом мерзота. Править нами всяка непотріб, хамство. Все це повдягалося на останній шик, їхні жінки туфлі золотом розшивають, а справжній робітник без сорочки ходить. Податки – не податки, а прямо здирство. Ми за свою хатину, то вже кожуха продали, щоб оплатити. Ні зарібку, ні роботи нема ніякої. Просто розпач бере. Маєш руки, ноги, голову, а не маєш де заробити, хоч гола ходи. На словах пролетаризм, а на ділі буржуїзм такий, як і був. Так само на словах українізація, а на ділі – москалізація така, як і була за царських часів. Школа українська, а з бібліотеки забирають усі українські книжки. Шевченка так крають на свій лад, що скоро і не видно буде, що то Шевченко. Як там вгорі – не знаю, але у нас на провінції по урядах чути тільки московську мову, бо сидять самі москалі. Це такий московський інтернаціоналізм. Ще боротьба довга буде...".

1927

„Свобода", 26 жовтня 1927 року, „Церква перед новими завданнями", редакційна стаття:

„...Під теперішню пору цілий світ зайнятий є остаточною боротьбою за демократичний устрій.

Правдоподібно, найважливішим завданням Церкви буде тепер означити, яке становище займе вона тоді, коли влада над світом перейде в руки простонароддя. Церква не може оборонювати якоїсь спеціяльної соціяльної системи, але вона мусить бути так обширною, щоби змістила усіх тих, яких життя перейняте є Христовим духом і які старають завести на землі Царство Боже, без огляду на се, які їх є економічні погляди.

Велика індустріяльна революція, яка саме поширюється по цілому світі, мусить застати Церкву далекою від вузькоглядних поглядів на світ. Вона не повинна бути послідньою, що прийме великі доктрини демократії, у які вірить цілий світ, крім Церкви...".

Свобода", 8 вересня 1927 року, „На Україні нема державної мови":

„...Уряд радянської України видав закон „Про забезпечення рівноправности мов та про сприяння роозвиткові української культури". Виходить, що до останнього часу українська мова не була рівноправною з иншими мовами на Україні. Тепер, нарешті, по восьмилітньому пануванню на Україні, радянський уряд надумався видати свій декрет про набуття прав українською мовою у своїй власній державі, нарівні з мовами національних меншостей…".

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ“

1932

„Свобода“, 4 червня 1932 року, „Митрополит Андрій – до української молоді“:

„...Хочу вам дати змогу зрозуміти, якою помилкою у вашому житті є легковаження гадки й досвіду старших, і тому скажу вам так: як у Церкві і християнстві, так само і в національному житті передання є підвалиною будуччини.. Нарід, що за кожним поколінням зривав би з переданнями, нарід, якого кожне покоління поново від себе починало б національну працю для батьківщини, мусів би остати слабою дитиною поміж іншими народами. Народи не доходять до мужеського віку працею одного покоління. На це треба довгої, важкої праці багатьох поколінь, треба зв'язку тих поколінь не тільки в найближчих ідеалах, але бодай чи не в усіх засобах, що бажають осягнути ті ідеали...“.

„Свобода“, 21 липня 1933 року, „Москва не пускає до себе голодних з України“:

„...Українське населення, щоб урятуватися від голодової смерти, старається втекти на північ або взагалі в Московщину, де населення не таке обідране владою. До Московщини щастить перебратися тим, що їдуть туди возами або йдуть пішки, бо на залізницях установлено кордон між Україною та Росією й нікого з України не пускають через той кордон...“.

1933

„Свобода“, 12 вересня 1933 року, „Рятуймо Україну від голодової смерти“:

„…Чужинець др. Вальд Амменде, Генеральний секретар Европейського Конґресу Національностей, проголосив звіт про голодову катастрофу на Україні. Отой звіт про вимирання населенння радянської України з голоду закінчив він запитом до цивілізованого світу: чи він ще й далі глядітиме, як умирають на Україні міліони людей з голоду, чи, може, захоче таки прийти з поміччю нещасним жертвам і скинути з себе таким чином закид безсердечности і ганьби?

Оте благородне слово чужинця дійшло до нас, українців в Америці, в хвилі, коли ми беремося ще раз потрясти сумлінням світу, коли ми хочемо знайти доступ до американського уряду і до серця американського народу, щоб дістати від них поміч для наших безборонних братів на рідній землі, для вигибаючої з голоду України.

Звідки взявся голод на Україні?... Його викликує і піддержує Москва з розмислом, що у той спосіб знелюднити Україну, це тільки один з способів боротьби Московщини з Україною,... варварська ставка Москви, що прямує до знищення українського національного самостійницького руху...“ .

„Свобода“ 31 березня 1933 року, „Міліони населення в радянщині вимирають з голоду“:

„Берлін. – Сюди прибув по дорозі з радянщини до Лондону бувший секретар закордонних справ при премієрі Англії, Ллойді Джорджі, Ґарет Джонс. Він добре володіє російською мовою і йому пощастило пішки перейти майже всю Україну та багато частин Московщини, Поволжя й Північного Кавказу. Те, що він зміг побувати поза містами і станціями залізниць та перейти через села, дало йому можлиивість зібрати багатий матеріял про становище населення в Росії та на Україні. Він тепер має давати звіт про свої спостереження в Королівськомуу інституті міжнародних справ.

Джонс твердить, що в Росії – на Україні – голодують міліони населення, якому загрожує в скорому часі загибель від голоду. Вже тепер люди гинуть кожного дня сотками тисяч. Він знаходив цілі села, які вже вимерли від голоду, і в кожному селі стоять десятками хати, де вже всі вимерли...“.

„Свобода“, 4 серпня 1933 року, „Голод на Україні“:

„...Нещастя цілої країни, міліонов людей не викликане якимись фізичними причинами – чи недородом, чи кліматичними умовинами: ні, голод утворений штучно тими політичними умовинами, в яких перебуває український народ під владою московських большевиків...“.

„Свобода“, 16 жовтня 1933 року:

„...Українські діти пе повинні слухати польського вчителя і не повинні вчитися польської історії.

Учитель може жадати від дітей, щоби молилися по-польськи, а вони можуть молитись по-українськи. Учитель може наказати співати по-польськи, а діти можуть цілком не співати або співати українські пісні. Старші мають глядіти на польського вчителя на селі як на зайду, хруня, і мають йому дати відчути, що йому небезпечно навіть ходити по селі. До польського вчителя в українськім селі не має ніхто з українців говорити. Ніхто не має відповідати на його запити. Ніхто не має йому нічого продати, як би він навіть платив за товар в десятеро дорожче.

Коли польский учитель вчить у школі послуху Польщі, коли вчить її любити, то дитину треба

вчити вдома любити Україну і Польщі не слухати, а йти проти неї як нашого гнобителя і злочинця, що забрав нам нашу землю...“.

Працівники Головної канцелярії УНСоюзу, адміністрації і друкарні„Свободи“. 1936 рік.

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ"

1934

„Свобода", 28 вересня 1934 року,
„Похід проти нації":

„…Польща воліє ту українську територію, яку має розбити, позбавити взаємного контакту і так асимілювати кожну зокрема. В цій цілі, наприклад, вона усталила й зміцнила так званий сокальський кордон, щоби – хорони Боже – не злучилися волиняки з галичанами, унеможливлює перенесення галичан, як адвокатів, лікарів, професорів, на Волинь...

Так само проголошено окремою „нацією" поліщуків. Їх асимілюють школою, службою у війську і для них видумують, як і для лемків, особливі підручники поліщуцьким діялектом.

Для лемків запроваджено спеціяльне єпископство, отворено туди навстіж двері для пропаґанди православ'я, щоб і в однім і в другім випадку спаралізувати впливи національно свідомого українського греко-католицького духовенства... Подібну тактику ведуть супроти гуцулів. Гуцулів теж проголошено окремою нацією, яка нібито й не думає вважати себе українцями, яка є буцімто румунського походження і якої представників показують на всіх парадах і виставах як приналежних до якогось окремого польського племени, дуже мальовничого і талановитого…"

1938

„Свобода", 4 червня 1938 року,
Енріко Інсабат (переклад з італійської мови Євгена Онацького):

„...Чехи намагалися зруйнувати національний дух закарпатського відродження і, граючи на двозначному йменні „русскіх" та „малорусів" намагалися багато разів приподобатись Москві і вмовити в самих закарпатських русинів, ніби вони „русскіє", і це не зважаючи на факт визнання зі сторони самої празької Академії Наук, що ці русини етнічно, мовно й історично можуть бути тільки українцями...

Українські інтеліґенти, втікачі з совєтщини та з Польщі, перше знаходили в Празі захисток, але ніколи не могли брати чинної участи в національноому русі на закарпатській території та займати місця в місцевій адміністрації і по школах. Настирлива ідея денаціоналізації тутешнього населенння привела чехів до того, що вони почали протеґувати навіть большевицьку пропаґанду. Але большевики не мали успіхів, бо течія модерного москвофільства, що хотіла б зробити з Закарпатської України частину Великої Росії, виявилася занадто кволою, щоб задовольнити ідеї фанатичного панславізму.

Так само в повному занепаді знаходиться тепер рух і так званих автохтонів, що знаходить своїх прихильників серед мадяронів та в оточенні ужгородського єпископа Стойки, і хотів би зробити з закарпатських русинів окрему самостійну націю.

Дозволимо собі тут висловити також побажання, щоб наші приятелі мадяри не намагалися вперто йти тим хибним шляхом, що відчужив би їм назавжди симпатії Великої України, яка мусітиме зайняти одного дня першорядне місце в европейській політиці...".

„Свобода", 20 червня 1938 року:

„…Євген Коновалець був патріот, політичний діяч, вояк. Він знав тільки жертвенність і обов'язок. Він не шукав легкої популярности по зборищах політиканів. Він був провідником, бо заслуговував ним бути, він мав темперамент, мав привабливість, реалістичне розуміння речей і проблем, світлу бадьорість, мужню сміливість і завзяття справжнього провідника. Він любив свою Батьківщину, шляхотну і нещасну Україну, понад усе...".

„Свобода", 5 листопада 1938 року,
„Відклик прем'єра Карпатської України до іміґрації":

„Отець Августин Волошин, прем'єр Карпатської України, прислав телеграфічно такий заклик на адресу „Свободи": „Ми, уряд Карпатської України, звертаємося до вас, наші брати за океаном, із зазивом заманіфестувати свою солідарність з нами в сьогоднішній вирішальній хвилині… Втрата Ужгорода і Мукачева, що є зраненням живого тіла нашої Батьківщини, не захитає нашого твердого рішення сповнити велике історичне завдання. Реальна поміч урядові Карпатської України з вашого боку, наші брати за океаном, докаже про розуміння вами ваги хвилини".

„Свобода", 22 листопада 1938 року,
„Митрополит Шептицький і єпископи – проти польських варварств":

„Варшава. – Кореспондент часопису „Ню-Йорк Таймс" подає, що Митрополит Андрій Шептицький разом з трьома єпископами і визначними представниками українського народу виступив з гострим протестом проти польської „пацифікації"... В протесті підкреслено, що польська влада і польська суспільність допускаються нечуваних дикунств над українськими старцями і жінками, як теж по-вандальськи нищать українські економічні і просвітні установи. А це тому, що українці в Польщі виявили свої симпатії до Карпатської України, та що студенти-націоналісти влаштовують протимадярські демонстрації".

1939

„Свобода", 5 вересня 1939 року,
„До українського громадянства в Америці":

„В Европі маємо нову війну. Є вона покищо між Німеччиною і Польщею, але певне переміниться дуже скоро у війну загальну, світову. Ця війна втягнула в боротьбу й український нарід. Бо мусить так бути, що кожне потрясення в Европі мусить зачепити українські землі й видвигнути покривджену українську справу. Видвигнуть її тепер уже самі події й інтереси воюючих. А крім того, цілком окремо, видвигне цю справу і сам український нарід – на рідній землі. А також усюди, де він не жив би. За українську справу постоїть і українська еміґрація в Злучених Державах. Зробити це навіть буде легко, бо уряд Злученних Держав стоїть за демократію, за свободу, проти гноблення і насильства. А американський нарід уже не раз висказався проти кривд, які походять з тих ріжних мирових договорів і міжнародних постанов, що їх заключувано по минулій світовій війні, а наслідком яких і 45-міліоновий український нарід був почетвертований і позбавлений свобідного і державного життя на своїй прадідній українській землі. Ось тому маємо надію, що тепер прийшов той час, коли Злучені Держави будуть могти своїм авторитетом заважити у світовій політиці до того ступеня, щоб здійснилися давні американські кличі про самовизначення народів, а в тому і про самовизначення України...".

Ред. Лука Мишуга. 1940-ві роки.

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ"

Це авто у перші повоєнні роки доставляло багатотисячний тираж „Свободи" до пошти у Джерзі-Сиbudi, звідки газета розходилася по всій Америці і поза нею.

1944

„Свобода", 18 січня 1944 року,
Микола Чубатий, „Жидівська справа та повоєнний світ":

„Український та жидівський нарід, різні собі психікою, соціяльною структурою, а навіть ментальністю, мають одначе щось спільного. Обидва століттям терплять дуже багато гноблень та переслідувань і поносять великанські жертви в людях та майні в часі воєнних катаклізмів...

...Українська земля нині зруйнована до основ, нарід винищений наполовину або розігнаний по всіх усюдах світа...

...Навіть найоб'єктивніший підхід і найсолідніший розслід не в силі усталити нині розмірів сеї чергової в історії катастрофи жидівського народу...

Нищення жидівського елементу нацистами та нищення українського народу большевиками стали засобом пропаґанди противників, тому тяжко вже нині усталити розміри жертв обох народів міжнародного страдальства. Щоб закрити своє нелюдське поступовання супроти жидів, нацисти видвигають нищення українців, деколи й поляків, большевиками. І навпаки. Щоб закрити свої провини, большевики говорять багато про жидівські екстермінації нацистами...".

1945

„Свобода", 10 листопада 1945 року,
„Американський вояк і українські біженці":

„...На окрему увагу заслуговує голос американського вояка, що є англо-саксонського походження, а який ще є в Европі. Передаємо виїмки з його листа: „....Я поручив би без надуми допущення до Злучених Держав усіх людей з нашого табору як еміґрантів. Це працююча і шануюча себе громада, і збалянсована, що представляє різні стани людей – з високим степенем освіти, і де є тільки п'ять неграмотних на 1,300 осіб; це такі люди, що ви їх надійно прийняли б у себе в хаті... Всі вони хочуть дістатися до Америки. Я ж так бажав би, щоб ви їх пізнали, їхню делікатність, ввічливість, – а перш усього їхню музику... Це велика приємність – бути з ними і працювати, і немає одної людини між тими, що зі мною працювали, яка не відчувала так само, як я це відчуваю... Запевняю вас, що ті наші українці, яких тут маємо, були б знаменитими нашими горожанами.....".

1947

„Свобода", 18 вересня 1947 року,
„УПА – виразник волі українськоого народу":

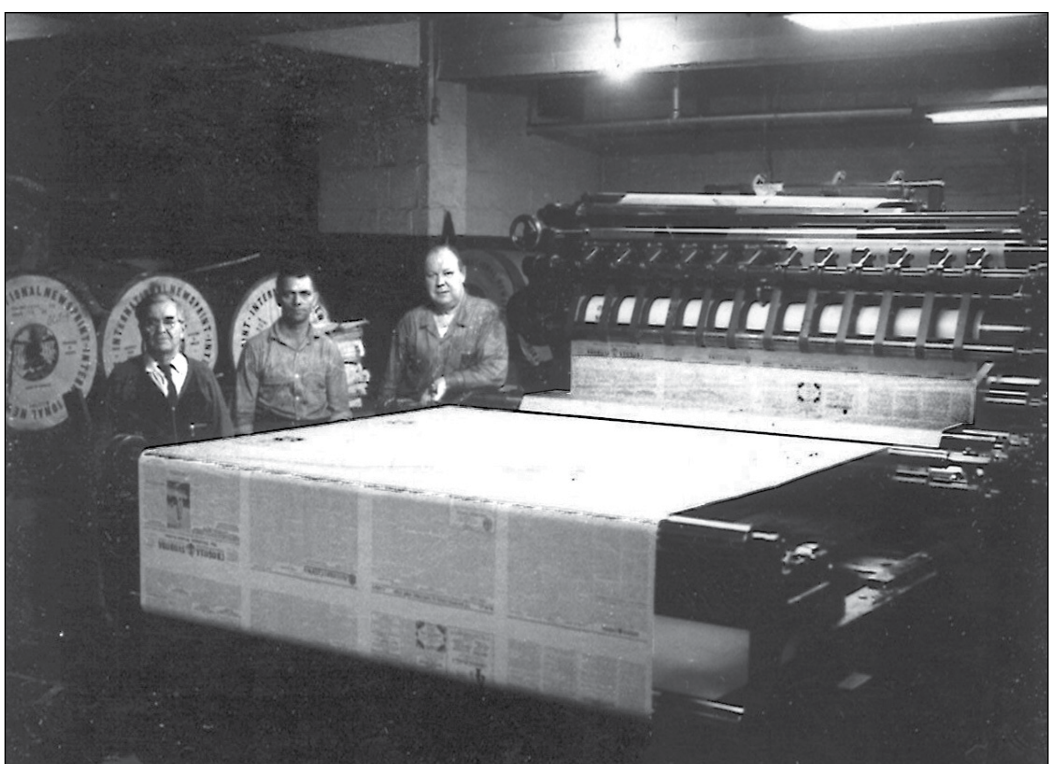
„...Не переоцінюючи фізичної сили і спроможностей УПА, все ж можна твердити, що її морально-політичне значення сьогодні є першої ваги, і не тільки в Східній Европі, але в міжнародній політиці взагалі. Сталося так, що світова преса заговорила про УПА з окремою силою власне напередодні нарад Загального Зібрання Об'єднаних Держав. Сьогодні було б ще передчасно говорити, який наслідок та вплив матиме цей факт на дальший уклад міжнародної політики. Але немає сумніву, що справи визвольної боротьби українського народ, наявним доказом якої є власне УПА, вже не можна закрити будь-якою пропаґандою, ані не можна перейти над нею до порядку дня, ще менше, ніж це можна б зробити зі справою Греції, Палестини чи Індонезії... Без розв'язки української проблеми по лінії бажань та змагань українського народу не може бути миру в світі..."

1956

„Свобода", 27 вересня 1956 року,
„Чи Вашінґтон діждеться Шевченка?":

„Якщо йде про пропаґанду Шевченкового, а при тому й українського імени, то місце пам'ятника має чи не більше значення, як його вигляд. Говорячи чисто комерційними категоріями, гірший формою пам'ятник, але в місці великого руху людей, буде більш успішний, ніж прекрасний мистецькою формою твір, схований від людського ока. Вашінґтон наставлений на туристів, а туристи в своїй масі мають утерті шляхи. Великий і пишний зелений пояс між Капітолієм, на сході, монументом Лінкольна на заході і вулиці та будівлі по обидва боки його – це неначе вісь Вашінґтону і центр туристичного руху. Але навіть там стоять тільки мала частина столичних пам'ятників, яких є тут всього 94, включаючи крамниці-водограї, тристалітні японські лямпи над Потомаком чи позолочені кінні постаті при вході на Арлінґтонський міст. Спонзор пам'ятника може запропонувати місце на нього, але Конґрес або, з його доручення, Секретар внутрішніх справ, за опінією відповідних комісій, остаточно призначить це місце. Чи призначив би він Шевченковому пам'ятникові таке місце, яке нам здавалося б гідним і „відповідним"? Ось, наприклад, пам'ятник Данте стоїть у прекрасному Мерідіян-парку, але відносно небагато людей, а особливо туристів, бачить його там. Там же стоять і невелика кінна постать Жанни Д'Арк, копія статуї перед катедрою в Реймсі...

Славні вашінґтонські „circles", круглі площі, від яких розбігаються вулиці на всі сторони, теж заняті генералами-героями, які гордо дивляться перед себе з висоти своїх коней. Очевидно, не товариство це нашому скромному поетові. Зрештою, кругом цих величних пам'ятників іде безнастанний автомобільний рух, і нікому тут зупинятись, щоб прочитати напис чи хоч на хвилину призадуматись над людиною, якій цей пам'ятник поставлено...".

В друкарні „Свободи": помічники Д. Ґафич і М. Кусий, друкар Теодор Гіль. 1963 рік.

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ"

1968

***„Свобода", 27 жовтня 1968 року, О. Пріцак, „Чи гарвардська..."*:**

„В Америці найдавнішим і найбільш авторитетним та найкращим університетом є Гарвард. Отже, щоб не марнувати українських грошей на неповносильні і без загальноамериканського авторитету установи, треба було докласти всіх зусиль, щоб катедра українознавства була власне в Гарвардськім університеті. Українська громадська наукова організація при всій жертвенності її теперішних носіїв не може витримати конкуренції та запевнити вічність.

Але чується з цього приводу закид: як можна було віддавати такі великі гроші чужій інституції!

Гарвардський університет є, безперечно, чужою установою для еміґрантів, що приїхали вже із здобутою в Европі освітою. Але їх діти є в першу чергу американськими громадянами. Для них американська установа не може бути чужою. Вона така ж американська, як і вони. Вони, як американці українського походження, мають на неї такі самі права, як американці англійського, французького, жидівського чи польського походження. Власне, ми мусимо якнайсильніше підкреслювати оці наші природні права на наш Гарвард, щоб наші діти та їх нащадки зрозуміли осю правду,, як самозрозумілу...".

1973

***„Свобода", 15 вересня 1973 року, „Лист з України: рятуйте!"*:**

„...Ми звертаємося до громадської думки світу з закликом стати в обороні українського народу проти російської деспотії. Хартія ООН і Деклярація прав людини, підписані теж урядами СРСР і УРСР, запевняє за кожним народом право на його національно-державну незалежність і забезпечує здійснення прав людини. Проте ж навіть власні закони є повністю нехтувані партією і урядами СРСР та УРСР. Цей останній є лише колоніяльною адміністрацією України, керованою з Москви. Уряд УРСР не добився навіть того, щоб в'язні українці відбували своє ув'язнення на українській землі, якої вони є громадянами і де мали б ближчу допомогу від своїх родин..."

1983

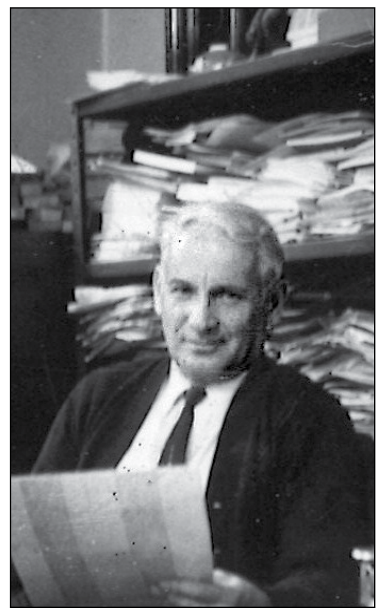
***„Свобода", 15 вересня 1983 року, з редакційної статті*:**

„...„Свобода" була і є провідним українським часописом у вільному світі. Не було і нема українського інтелектуала в Америці і поза нею, який не друкував у „Свободі" своїх статтей, своїх роздумів над долею народу і над актуальними проблемами... Хто хоче дізнатися про історію української громади у вільному світі, хто хоче дізнатися, як поселенці в Америці сприймали всі історичні події в Україні за минулих 90 років – той мусть сторінка за сторінкою переглядати річники „Свободи"".

Сходини в редакції: (зліва) Михайло Сосновський, Любов Коленська, Ігор Длябога, Василь Тершаковець, Зенон Снилик, Микола Понеділок, Антін Драган і Богдан Кравців. 1970-ті роки.

Ред. В'ячеслав Давиденко (зліва) і ред. Богдан Кравців. 1970-ті роки.

Зліва: Зенон Снилик, В'ячеслав Давиденко, Антін Драган, Григорій Костюк, Володимир Душник, Едвард Козак (ЕКо) Іван Кедрин-Рудницький, Лука Луців, Богдан Кравців, Іван Керницький (Ікер). 1963 рік.

Головні редактори „Свободи"

о. Григорій Грушка	1893-1895
о. Нестор Дмитрів	1895-1897
о. Стефан Макар	1897-1900
о. Іван Ардан	1900-1907
Антін Цурковський	1907-1910
Осип Стеткевич	1910-1919
Володимир Лотоцький	1919-1926
Омелян Рев'юк	1926-1933
Д-р Лука Мишуга	1933-1955
Антін Драган	1955-1979
Василь Тершаковець	1979-1980
Зенон Снилик	1980-1998
Раїса Галешко	1998-2000
Ірена Яросевич	2000-2007
Рома Гадзевич	2007-

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ“

Редактори „Свободи“ і „The Ukrainian Weekly“. 1973 рік.

Редактори „Свободи“ (стоять зліва) Христина Ференцевич, Петро Часто, Ірена Яросевич (головний редактор), Лев Хмельковський, сидить – Ольга Кузьмович. 2006 рік.

Зліва: Зенон Снилик, Раїса Руденко, Людмила Волянська, Любов Коленська, Петро Часто, Ольга Кузьмович, Галина Колесса, Христина Ференцевич, сидить – Іван Кедрин-Рудницький. 1993 рік.

Зліва: (сидять) Зенон Снилик, Любов Коленська, (стоять) Василь Тершаковець, Михайло Сосновський, Володимир Левенець. 1970-ті роки.

1990

„Свобода“, 17 липня 1990 року, „Україна проголосила незалежність“:

„Верховна Рада у понеділок, 16 липня, проголосила Україну суверенною державою. За незалежність проголосувало 335 депутатів, чотири – проти, один утримався...“.

1991

„Свобода“, 27 серпня 1991 року:

„Україна проголосила незалежність. Верховна Рада прийняла всі вимоги Руху. Л. Кравчук виступив з Комуністичної партії...“.

2004

„Свобода“, 26 листопада 2004 року:

„Дорогі читачі „Свободи“!

Український Народний Союз підтримує Віктора Ющенка і заохочує усіх звертатися до представників державних установ з заявами протесту проти фальсифікації виборів в Україні! Доля України – у ваших руках!“.

„Свобода“, 10 грудня 2004 року, „Просім Бога за Україну“. Заклик представників православного, католицького, протестантського, юдейського і мусульманського віросповідань України:

У цей важкий і водночас сповнений надіями на краще майбутнє для України час, ми, уповноважені представники різих конфесій України, звертаємося до усіх людей доброї волі зі закликом до солідарности з народом України та до молитви за перемогу справедливости, за свободу і єдність України…“.

2011

„Свобода“, 17 червня 2011 року, „В Хмельницькому, Одесі протестують проти режиму В. Януковича“:

„..Акції протесту проти антиконституційних дій уряду Президента Віктора Януковича вийшли за межі столиці. 10 червня вони відбулися у Хмельницькому. Також в Одесі, біля пам’ятника Тарасові Шевченкові, відбулося віче проти продажу землі. Зграя махінаторів хоче відібрати у нас, українців, останнє – нашу святу землю...“

З ХРЕСТОМАТІЇ „СВОБОДИ“

„Свобода“, 21-28 грудня 2012 року,
„Все-таки, куди ближче – до ЄС чи до МС?“, редакційна стаття:

„...Росія просто шаленіє від страху назавжди втратити Україну, бо без України аж ніяк не може повернути собі значення держави-надпотуги. Володимир Путін вже розставив „братерські“ обійми: в умовах страхітливого великого державного бюджету, непомірно високої ціни російського газу і за примарности европейської перспективи В. Янукович, а з ним і вся Україна, потрапить у пастку.

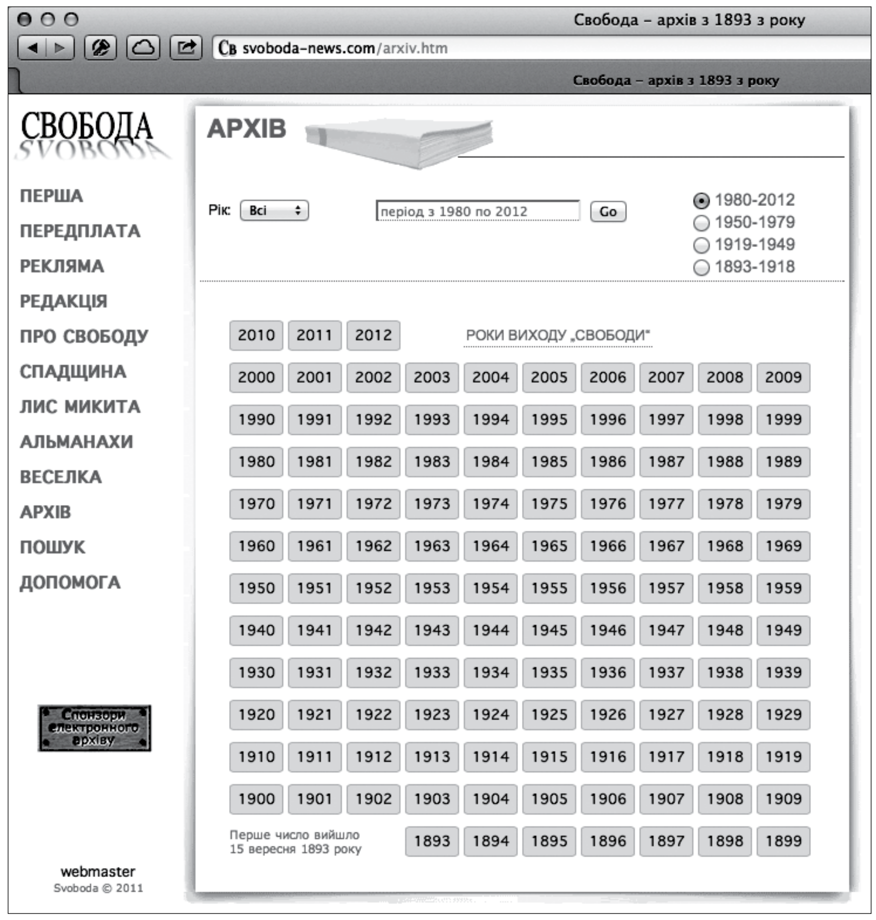
Виступаючи 5 грудня в Ашгабаді, на зустрічі керівників країн-членів Співдружности незалежних держав, В. Янукович вже прямим текстом заявив, що Україні „необхідно приєднатися до деяких положень Митного союзу“. А 10 грудня, перебуваючи в Індії, В. Янукович „порадував“, що „Україна вже узгоджує своє законодавство з нормами Митного союзу“. І навіть у телезверненні до Верховної Ради 13 грудня Президент не забув нагадати: „..Ми будемо поступово приєднуватися до правил Митного союзу...“. Хоч разом з тим запевив, що „2013 рік стане роком позитивних вирішень усіх питань з ЄС“. Продовжується гра в „кішку-мишку“...“.

2012

2013

„Свобода“, 30 серпня 2013 року,
„В Києві освячено Патріярший собор Воскресіння Христового“:

18 серпня у столиці України відбулася подія, котру за її всеукраїнським, всенаціональним значенням і за надзвичайною урочистістю її атмосфери з повним правом можемо назвати історичною: Верховний Архиєпископ Української Греко-Католицької Церкви Святослав (Шевчук) освятив новозбудований головний храм цієї Церкви – Патріярший собор Воскресіння Христового. То був величний, сповнений глибокого символічного змісту момент повернення Української Греко-Католицької Церкви до золотоверхого Києва після 380 років вигнання.

Так виглядає архівна сторінка на веб-сайті „Свободи“ за інтернет-адресою http://svoboda-news.com/arxiv.htm

До уваги читачів

„Свобода“ заснована у 1893 році в США. Вона є найстаршою у світі україномовною газетою що видається безперервно. На веб-сайті www.svoboda-news.com поміщений повний електронний архів газети і споріднених видань „Свободи“. Архів відкритий для вільного користування (за винятком чисел газети за нинішній рік) з можливістю пошуку в текстах і є унікальним джерелом інформації з історії українства.

120-річна „Свобода“...

(Закінчення зі стор. 1)

їх членів організаційний осередок, на якому через пів року після виходу першого числа „Свободи“ виникла така масова і така життєздатна українська братсько-допомогова організація – Український Народний Союз.

„УНСоюз не тільки що не міг розвиватися без „Свободи“, не міг би сповняти своїх завдань, але він взагалі не міг без неї існувати“, – писав в „Ювілейному альманасі“ 1953 року, присвяченому 60-річчю „Свободи“, тодішній президент Українського Народного Союзу Дмитро Галичин. Сьогодні, ще через 60 років, напередодні 120-річчя „Свободи“, цю високу оцінку я беззастережно повторюю.

Водночас істинною є не лише така залежність, але й протилежна: „Український Народний Союз врятував українську душу в нашім народі в Америці. Не дав її вирвати ворогам і темноті. А врятувавши, заставив її ще працювати і собою жертвувати для великої ідеї визволення Рідного Краю з неволі“, – стверджував 21 лютого 1939 року у „Свободі“ один з її знаменитих головних редакторів, д-р Лука Мишуга.

Не можна обійти увагою ще один важливий аспект українського життя в Америці: попри національну самоцінність, збереження і плекання котрої потребувало величезних сил, наша громада ніколи нічим не лише не була подібна до ґетто, до „держави в державі“, і не лише брала від цієї країни великих можливостей, але й щедро віддавала їй.

Свідчить про українців Генрі Стіл у своїй книжці „Історія вільного народу“, виданій у Бостоні в 1936 році: „...Вони багато завдячують своєму придбаному краєві, але цей край завдячує багато чим і їм... Вони пробивали шляхи через прерії, клали рейки під трансконтинентальне залізничне сполучення, добували залізну руду з копалень, вугілля, мідь, зрубували дерева в пралісах південного заходу. Їхнім вкладом була не лише праця невишколеного робітника – вони також надали американському життю багатства і кольориту, а в деяких ділянках додали чимало до культурної спадщини. В музиці і мистецтві вони принесли значний творчий імпульс...“.

Чи давалося це легко – бути американцями чи канадцями і водночас залишатися українцями? Ні, звичайно. Така ось типова ознака еміґраційного буття – є цінні проєкти, є сили, є надхнення, ентузіязм, але дуже нерідко бракує відповідної фінансової бази. Це стосується і „Свободи“. Ніколи не було легко з її видаванням, але разом з тим також неможливо було б припинити її життя, бо з цим припинилося б життя всієї американської України, припинився б громадський політичний і духовний рух за свободу і незалежність українського народу в Україні. Саме цей святий обов’язок перед матірною землею спонукав наших союзових провідників, у найтяжчі для української справи часи, зробити „Свободу“ щоденною – такою вона була від січня 1921 року до липня 1998 року, тобто до часу, коли незалежна Українська держава вже мала незалежну пресу і коли тут, в Америці, „четверта хвиля“ заснувала низку нових україномовних видань.

Але й після цього несподіваного припливу нових сил – несподіваного, бо українці Америки мали велику надію, що щасливе життя в Україні настане відразу з відновленням державної незалежности – для переважної більшости громади „Свобода“ залишилася не просто засобом інформування, а й дорогим, випробуваним довгим часом джерелом ідейних сил, символом нашої національної єдности і солідарности. Довкола „Свободи“ завжди панувала така жива атмосфера українськости, пульсувала така потужна і позитивна українська інтелектуальна енерґетика, розповсюджувалося на всю громаду таке сильне національно-родинне почуття, що Український Народний Союз, будучи неприбутковою братсько-допомоговою організацією, ніколи не шкодував фінансових затрат на важливі загальногромадські цілі.

Світ безперервно змінюється, фантастичні відкриття і досягнення у сфері інформаційних технологій випереджують найсміливішу людську уяву, але історія, в тому числі й наша, українська, вже назавжди залишиться такою, якою вона була. І не одним явищем у ній ми можемо пишатися. Як от і „Свободою“, бо ледве чи багато народів, а тим більше – етнічних діяспор можуть сьогодні похвалитися 120-річною газетою – виданням, яке не тільки своєю назвою, але світоглядом і усім своїм творчим духом було таким співзвучним з ідеями людської і національної свободи.

Тому так важливо, щоб ця гідна історія „Свободи“ не розминулася з молодим читачем в Україні, допомогла йому зрозуміти істину, котраріднить українців усіх поколінь і в усьому світі: що Україна – одна на всіх нас, єдина, дорога, незамінна.

PLEASE NOTE OUR NEW SECOND LOCATION

IRENE D. ROGUTSKY, D.D.S.

Restorative and Cosmetic Dentistry
INVISALIGN CERTIFIED

20 East 46th St., Suite 1300
New York, NY 10017
(212) 947-1665
(212) 947-1666 fax

255-17 Northern Blvd. #1
Little Neck, NY 11362
(718) 224-0800
dr.irogutsky1@verizon.net

ЮРІЙ СИМЧИК
Ліцензований Продавець
Страхування Життя
YURIY SYMCZYK
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

2200 Route 10, P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3055) • Fax: (973) 292-0900
e-mail: symczyk@unamember.com

МАРІЯ ДРИЧ
Ліцензований Продавець
Страхування Життя
MARIA DRICH
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

26 Perrine Ave., Jersey City, NJ 07306
Tel.: 201-647-6386
e-mail: marijkauna@yahoo.com

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

повідомляє, що

ОСІННІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГИ КОННЕКТИКАТ

відбудуться

в суботу, 28 вересня 2013 року, о годині 2:00 по полудні
в залі Української Католицької Церкви св. Михайла
569 George St., New Haven, CT 06511

У загальних зборах зобов'язані взяти участь
з рішаючим правом голосу:
члени управи окружного комітету, конвенційні делеґати,
та по два делеґати від наступних відділів:

12, 59, 67, 253, 254, 277, 387, 414

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо:

У нарадах візьме участь :
Христина Є' Козак- Головний секретар УНСоюзу
Глорія Горбатий - Радна УНСоюзу

За управу Округи:
Мирон Колінський, голова
Ігор Гайда, заступник голови
Богдан Добощак, секретар
Глорія Горбатий, касир

Хата на продаж

на посілости оселі ОДВУ ім. О. Ольжича в Лігайтоні, ПА. Мала цегло-ва в доброму стані хата на 1 акрови землі. Вітальня/їдальня, 3 малі спальні, кихня, стрих, шанда з входом.
Окремий великий ґараж - повно місця до складу. Окрема (будинок) літня кухня. Хата збудована на український стиль.
На посілості: сад, город, ягоди та сосни довкола. До торгування: ме-блі, машина до кошення трави. Ціна $100,000. По дальші інформації дзвонити до Ірени Феркуняк, тел. 608-250-3495

РІДНА ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА
ім. ЛЕСІ УКРАЇНКИ при УККА,
МОРРІС КАВНТІ, Н. Дж.

проголошує

ПОЧАТОК ШКІЛЬНОГО РОКУ

для учнів

14 вересня 2013 року, о год. 9:00 ранку
Сходини Родичів о год. 9:45 ранку

Ukrainian American Cultural Center
60-C N. Jefferson Road, Whippany, NJ 07881

Просимо реєструвати ваших дітей на: **www.ridna.org**
Аня Тершаковець Томко
Голова Управи Батьківського Комітету

MUSEUM EDUCATOR

Full-time position

THE UKRAINIAN MUSEUM in New York City is currently seeking an Educator to lead its educational programs. The overall responsibility of this position is to foster and develop a dynamic program for children, families, community groups and the general public as they explore the rich and diverse heritage of the Ukrainian culture. Duties include the design, implementation, and evaluation of the educational programs in support of the Museum's collections and exhibitions; developing and monitoring the educational budgets; and promoting the Museum's goals both internally and externally. The individual will excel at both theoretical and hands-on practical application of museum education, and will actively develop and support collaborative relationships to increase the Museum's audience and further the educational initiatives of the institution.

This is a great opportunity to be part of an exciting team and to work with curators, staff members, interns, and volunteers in developing impactful programs to advance a vibrant and interactive environment.

Qualifications: Must have at minimum an undergraduate degree in art history, art education, communications, or related field; or an equivalent combination of training, education and experience. Excellent written and oral communication and presentation skills in English essential. Fluency and/or working knowledge of Ukrainian required. The successful candidate should sincerely enjoy teaching audiences of all ages and be comfortable with inquiry-based teaching. Should be sensitive to working with diverse audiences and have excellent interpersonal skills. Should be flexible, self-motivated and energetic.

The Ukrainian Museum, attn: HR Dept., 222 East 6th Street, New York, NY 10003 or e-mail to: director@ukrainianmuseum.org or Fax: (212) 228-1947. No phone calls please.

The Ukrainian Museum is an Equal Opportunity Employer.

Наукове Товариство ім. Шевчека в Америці

запрошує
на
доповідь

Катерини Панової

журналістки, Фулбрайтівської стипендіятки 2013/2014

„Соціяльний репортаж в Україні: чи можуть журналісти привнести зміни на краще?"

Катерина Панова працювала у багатьох українських ЗМІ: у журналі „Корреспондент" (2005-2009) на телеканалі „СТБ", редаґувала рубрику „Економіка" в журналі „Фокус", дописувала до англомовного видання Kyiv Post. Останнім часом – незалежна журналістка, пише, фотографує та знімає відео, співпрацює з виданнями National Geographic, Esquire, Forbes Woman, Marie Claire, „Корреспондент", „Українська правда" та іншими.

в суботу, 21 вересня 2013 року
о 5-ій годині по пол.
в будинку НТШ
63 Fourth Ave (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003

„Антарес" – зірка...

(Закінчення зі стор. 3)

маш" і Конструкторське бюро (КБ) „Південне". Ці компанії уклали відповідний довготривалий контракт (до 2018 року) з американською корпорацією „Орбітал Саєнс".

Фінансування програми здійснює Національне управління аеронавтики і дослідження космічного простору США (НАСА). Всього на практичне втілення цієї програми виділено 1.9 млрд. дол.

Успішний випробувальний запуск ракетоносія „Антарес" став важливим кроком на шляху подальшого розвитку українсько-американських взаємин у ракетно-космічній сфері як складової політики стратегічного партнерства між Україною і Сполученими Штатами. Наступний запуск ракетоносія для достави невеликого вантажу на Міжнародну космічну станцію відбудеться, як плянується, найближчими тижнями.

Співпраця в галузі освоєння космічного простору між Україною і США почалася фактично з перших днів незалежности Української держави. Варто зауважити, що саме на американському космічному кораблі багаторазового використання „Коламбія" в космос у 1997 році полетів перший космонавт незалежної України Леонід Каденюк. США були одним з ініціяторів і головним джерелом фінансування в рамках створення проєкту „Морський старт".

Україна, визнана у світі космічна держава, входить до п'яти провідних країн на ринку космічних послуг і технологій. Українська ракетно-космічна галузь – це понад 40 підприємств. Серед них – всесвітньо відоме КБ „Південне" і й ВО „Південний машинобудівний завод" у Дніпропетровську. Там створюють і серійно виробляють ракети-носії, космічні апарати, системи управління, орієнтації та траєкторних вимірювань. Великими досягненнями українських фахівців стало створення космічних апаратів „Січ-1", „Океан-О", „АУОС" та „Мікрон", ракетоносіїв „Зеніт-3SL", „Дніпро", „Циклон-3".

Сьогодні Україна відома на світовому ринку своєю космічною продукцією: апаратурою стикування „Курс" для Міжнародної космічної станції; системами прицілювання ракет, апаратурою систем керування для космічних комплексів „Союз", „Проґрес", „Протон"; унікальними об'єктами наземної інфраструктури: радіотелескопом РТ-70, контрольно-кориґувальними станціями для ґльобальних навіґаційних супутникових систем, мережею спостережень геофізичних явищ. Космічна галузь стала однією з ключових у національній економіці, а космічна діяльність України є складовою частиною міжнародних проєктів з дослідження та використання космічного простору.

Наша держава постійно бере участь у найважливіших міжнародних подіях у космічній галузі і є членом більшости міжнародних організацій у сфері космосу, зокрема UNCOPUOS (Комітет ООН з мирного використання космічного простору), COSPAR (Комітет з питань космічних досліджень), IADC (Координаційний міжвідомчий комітет з питань забруднення в космосі).

Важливу ролю у розвитку ракетно-космічної галузі відіграло створення Указом Президента України від 29 лютого 1992 року центрального державного органу – Національного космічного аґентства України (з 2011 року – Державне космічне аґентство України – ДКАУ). З часу свого створення ДКАУ підписало 38 міждержавних і міжвідомчих угод з 16 країнами.

Ведеться значна робота з підвищення ефективности використання космічного потенціялу України для вирішення актуальних завдань соціяльно-економічного, екологічного, культурного, інформаційного та науково-освітнього розвитку суспільства, ґарантування національної безпеки і захисту геополітичних інтересів держави. З цією метою 30 березня 2011 року розпорядженням Кабінету міністрів України ухвалено важливий документ – Концепцію реалізації державної політики у сфері космічної діяльности на період до 2032 року.

Здійснення концепції дасть змогу забезпечити формування економічно стійкої, конкурентоспроможної, диверсифікованої ракетно-космічної галузі національної економіки. Зокрема концепцією передбачено забезпечити розвиток космічних технологій та їх перенесення в реальний сектор національної економіки і сферу національної безпеки і оборони, удосконалення ракетно-космічної техніки та технологій її створення, одержання нових знань, підвищення науково-технічного потенціялу держави та освітнього рівня суспільства, реалізацію ефективної промислової політики та модернізацію виробництва, комерціялізацію космічної діяльности, поглиблення міжнародного співробітництва в космічній сфері.

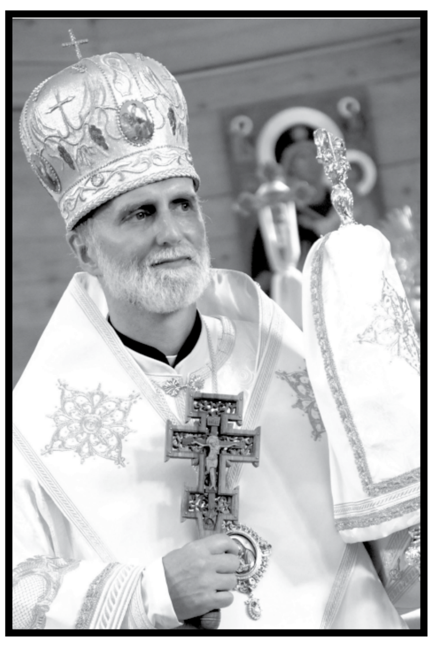
Серед практичних результатів реалізації концепції – функціонування на орбіті впродовж тривалого часу угруповання космічних апаратів дистанційного зондування Землі та телекомунікаційних супутників, проведення широкого спектра наукових космічних досліджень (зокрема й Місяця та навколомісячного простору), створення перспективних систем виведення (зокрема комплексу „Повітряний старт"), забезпечення присутности українських підприємств на світовому ринку космічних послуг, міжнародна активізація космічної діяльности в Балтійсько-Чорноморському басейні. Документ такого рівня схвалено вперше за роки незалежности.

Успішне втілення концепції дасть можливість Україні й надалі посідати гідне місце серед космічних держав світу. Практичний досвід співпраці зі Сполученими Штатами є тому наочним підтвердженням.

Напередодні тестового запуску „Антареса" я зустрівся з керівником НАСА Чарлзом Болденом, керівництвом компанії „Орбітал Саєнс", делеґацією Державного космічного аґентства України, КБ „Південне" і ВО „Південмаш". Під час цих зустрічей ми обговорили подальші перспективи реалізації програми „Антарес" за участи українських ракетобудівних підприємств, а також нові напрями розвитку українсько-американського співробітництва у космічній галузі.

Сподіваємося, що наступний запуск ракетоносія стане гарним подарунком українським інженерам і вченим космічної галузі до 22-ої річниці Незалежности нашої держави.

UKRAINIAN FEDERATION OF AMERICA
INVITES YOU TO THE
Award Reception
HONORING
HIS EXCELLENCY
THE MOST REVEREND BORYS GUDZIAK
APOSTOLIC EXARCH FOR UKRAINIANS
IN FRANCE, SWITZERLAND, BELGIUM, THE NETHERLANDS AND LUXEMBOURG

FOR HIS OUTSTANDING LEADERSHIP, COURAGE, VISION

SATURDAY, OCTOBER 5, 2013 5:00PM
THE ALEXANDER B. CHERNYK GALLERY
UKRAINIAN EDUCATIONAL AND CULTURAL CENTER
700 CEDAR ROAD
JENKINTOWN, PENNSYLVANIA
RSVP: 215-782-1075

Українські громади відзначили День Незалежности України

ПАРМА, Огайо

Люба Микитюк

Ось уже в 14-ий раз, починаючи з 2000 року, Українська католицька парафія Покрови Пресвятої Богородиці дарує мешканцям Великого Клівленду й околиць багатобарвне свято – Український фестиваль. 2 серпня відкрили свято о. парох Михайло Дроздовський, який привітав гостей фестивалю, і Владика Іван Бура, який помолився за кращу долю українського народу, а ведуча Оля Мігелич представила програму і учасників фестивалю.

На сцену вийшли артисти музичного гурту „Зорецвіт" з Торонто: Микола Романко, Микола Стадник, Михайло Довганюк та Мар'яна і Василь Іваницаки. Залю заповнили милозвучні мелодії пісень „Черемшина", „Несе Галя воду" та інших. Ведуча програми запросила присутніх до танцю.

Далі був виступ танцювального ансамблю „Каштан", який має 70 танцюристів. Мистецький керівник – Діяна Продан. Задушевно виконав віночок українських пісень жіночий ансамбль „Зоря" під керівництвом Олі Чепак. Золотою сторінкою фестивалю був виступ скрипаля-віртуоза Василя Попадюка і його групи „Папа Дюк".

Біля входу до залі сестри Олена і Марта Малюци продавали квитки для купівлі фестивальних страв. Цього року вперше можна було придбати страви, не виходячи з авта. Гейл Клубнік розповіла: „Я приїхала купити вареники і голубці – мій чоловік любить страви української кухні".

Дівчата у вишитих фартушках Леся Сироїжка, Надія Скабик, Леся Коцубаєва, Ірина Гап'юк і Олеся Покоцька запрошували гостей. В кухні працювали близько 50 добровольців. Понад 40 років допомагають парафії Марія Кріслата, Юля Юрків, Юля Бойко, Ярослава Лобай та Іванка Шкарупа. На подвір'ї церкви смажили м'ясо Олег Вільшанецький, Петро Скабик та Роман Квасниця. Вісім видів коктейлів готувала Ярина Скабик.

Протягом трьох днів фестивалю грав на акордеоні Євген Кубіцький, який завітав з Північної Каролайни.

Шумів ярмарок. У доробку художника Віктора Желавського – понад 150 картин. До фестивалю він намалював картини „Козаки-рибалки на Дніпрі", „Козаки вечеряють" та „Гуцули на вечорницях".

Виступ скрипаля-віртуоза Василя Попадюка і його групи „Папа Дюк".

У павільйоні з ювелірними виробами господарювали Роксолана Заболотна, Дарина Кутуза та Ігор Коваль з Пітсбургу. Вироби з золота, срібла та платини привезла з Ню-Джерзі сімейна компанія „Золотий лев" – Гарі Сохейда, його дружина Лорейн і сини Марко і Ерік.

Підсумок свята підвів Володимир Німилович: „Фестиваль з'єднав людей всіх етнічних груп великого міста в одну родину. І добре, що не один день, а три. Було дуже приємно побачити і почути, як люди виявляють свої таланти в танцях, співі і у виробах". Велику працю провів фестивальний комітет та його голова Володимир Чепак, який керував велелюдним триденним святом.

ТЕЛЬ-АВІВ, Ізраїль

Світлана Глаз
Спеціяльно для „Свободи"

26 серпня в Посольстві України в Ізраїлі відбулося урочисте прийняття з нагоди Дня Незалежности України. У ньому взяли участь Посол України Генадій Надоленко, співробітники посольства, члени ізраїльського уряду, представники центральних та місцевих органів влади, духовенства, зокрема Патріярх Єрусалиму і всієї Палестини Теофіл III, Почесний консул України в державі Ізраїль Офер Керзнер, журналісти, представники української громади, гості з України.

Гостей вечора зустрічали Посол Г. Надоленко з дружиною Юлією та військовий аташе Олександер Рудник з дружиною Оленою. До залі присутніх супроводжували юнаки та дівчата в українських строях, гостей пригощали традиційними народними стравами, співали народних пісень, танцювали. Серед присутніх жінок було чимало в сукнях з українським орнаментом та вишиванках.

Юнаки і дівчата зустрічають гостей.

З вітальним словом до присутніх звернувся Посол Г. Надоленко, який розповів про сьогоднішню Україну, її діяльність в Організації безпеки і співпраці в Европі, досягнення та пляни подальшого розвитку економіки країни і поліпшення добробуту населення.

Посол наголосив на доброму ставленні України до Ізраїлю, з яким лише 20 років тому Україна установила дипломатичні зв'язки, але вже має ефективні та динамічні взаємини. Він сказав,що відкриття в Ізраїлі Українського культурного центру сприяє поширенню української мови і традицій серед українців, які постійно живуть тут, і місцевого населення. Прозвучали гимни України та Ізраїлю.

А напередодні Дня Незалежности в Посольстві України відбулося відзначення Дня державного прапора України, в Українському культурному центрі – вечір української поезії та третій фестиваль українського мистецтва, на якому свою творчість

Посол Генадій Надоленко з дружиною Юлією вітають гостей. (Фото: Андрій Глаз-Шая)

показували представники українського мистецтва – колектив „Піккардійська терція", соліст Львівського театру опери та балету ім. Марії Заньковецької, Заслужений артист України Олег Лихач, артисти Людмила Ясинська та Володимир Ткаченко.

На завершення свята усі разом підняли келихи за мир і процвітання України, заспівали українських народних пісень.

В. Путін почав...

(Закінчення зі стор. 4)

ні такі його сумніви, він не пояснює. Зате передбачає, що поява українських товарів в Росії призведе до закриття російських підприємств. А чому? Томе що вони безнадійно відстануть від оновлених українських. В. Путін про це знає, спостерігаючи обережність західних підприємців при інвестуванні капіталу в Росії.

Особливо страшить В. Путіна стан ракетно-космічної галузі і будівництва гелікоптерів, котрі без України зазнають занепаду. Проте і космос, і гелікоптери передовсім служать військовій доктрині, котра для Росії, а не для України має першорядне значення. „Що маємо чинити? Як усе це буде розвиватися і чи не буде взагалі?" – панічно запитує В. Путін.

Далі він намагається налякати Україну тим, що у Европі, мовляв, „люди дуже жорсткі, дуже прагматичні і щось від них отримати – це, знаєте, складне завдання". Це правда. Але чому В. Путін вважає, що Україна прагне лише отримувати? Чи не досить вже Україні жебракувати, чи не час стати рівноцінною партнеркою з „прагматичною" Европою? Адже Москва звикла лише командувати і тепер не уявляє такої рівноцінности щодо суверенної України?

А от запропонувати Україні старий, радянський метод блокування проти Заходу В. Путін не соромиться: „Розмовляти европейцям з нами у складі Росія-Україна-Казахстан-Білорусь було б значно складніше, ніж поодинці з кожним". Чи потрібне Україні таке ускладнення взаємин з Европою?

Загравання В. Путіна з Україною щодо її культури, натяки на історичну спільність, залякування взаєминами з „жорсткою" Европою означають лише те, що перед зустріччю у Санкт-Петербурзі, перед подіям у Вільнюсі провідникові Росії стало незатишно і він побачив надто загрозливою ізоляцію своєї країни хоча б і спільно з Казахстаном і Білоруссю.

Щоб розмістити рекляму у „Свободі", телефонуйте на 973-292-9800, дод. 3040

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212
AIR CONDITIONED ROOMS
Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА
Our services are available anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в С. Бавнд Бруку і перенесенням тлінних останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222 • 973-375-5555
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в **BRONX, BROOKLYN, NEW YORK** і околицях
ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**
Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

LVIV EXPRESS
PARCEL SERVICES
1111 East Elizabeth Ave.
Linden, New Jersey 07036
(908) 925-0717
PACKAGES TO UKRAINE
BELORUSSIA • RUSSIA • POLAND • ESTONIA • LATVIA • LITHUANIA • SLOVAKIA
МОРЕМ – мінімум 10 фунтів
ЛІТАКОМ – 2-3 тижні мін. 10 фунтів
ДОЛЯРИ – Пересилка і доставка
ЕЛЕКТРОНІКА – 220 V
15 років в бізнесі чесної і добросовісної праці.
Полагоджуємо митні справи.
У зв'язку з розширенням компанія пошукує аґентів до співпраці.
Доставляємо пачки до України, Білорусі, Росії, Польщі, Естонії, Литви, Латвії, Словакії.
Підбираємо пачки з дому безкоштовно.
Пересилка пачок через UPS для клієнтів з інших штатів.
Call Tall Free 1-800-965-7262

SO. BOUND BROOK MONUMENT CO. LLC

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
ДАРКО ВОЙТОВИЧ, власник
(908) 647-7221 • (732) 356-1209
СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ГРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, СВ. ДУХА в ГЕМПТОНБУРГУ ТА ІНШИХ.

Інтенсивні Курси Англійської Мови
Всі рівні володіння мовою • Англійська мова для підприємництва
Вдосконалення вміння писати і читати • Підготування до іспиту TOEFL
Повний вибір курсів Apple iMac Photoshop та Office for Mac
"English through the Arts" - Центр Діяльности
Spanish-American Institute
служить міжнародним студентам на Times Square від 1955 р.
215 West 43 Street, Times Square, NY 10036
Тел.: 212-840-7111 • Факс: 212-719-5922
Info@sai2000.org • www.sai2000.org
SKYPE: StudentClub • www.FaceBook.com/StudentClub
This school is authorized under Federal Law to enroll non-immigrant alien students. Registered by the Department of Education of the State of New York.

Oblast Memorials
845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net
ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA
З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ
~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ
НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРИТИ ВАШ ПРОЄКТ.

SUMA FEDERAL CREDIT UNION
Це найкраще місце для збереження ваших ощадностей!
Інтернет: **www.sumafcu.org**

Золота осінь!
Чудова нагода завітати до нас.
Нові Сертифікати (CD)*: на 2 років – **1.40%**; 5 років – **2.15%**

Ціни на нерухомість поки-що низькі. І наші відсотки також! Криза минає.
Купуйте нерухомість тепер, бо коли ціни зростуть, заробите на різниці!

При 20% першому внеску (Для вперше купуючих житло перший внесок становить 10%):

Незмінні ставки: на 10 років – **3.00%**;
20 років – **3.75%**; 30 років – **4.25%**

Плаваючі ставки: на 30 років з періодом 3 роки – **2.625%**;
5 років – **2.875%**; 7 років – **3.375%**

EQUAL HOUSING LENDER

**Ставки виражають річний дохід у відсотках і можуть бути змінені без попередження*

Головне Бюро
125 Corporate Blvd
Yonkers, New York 10701
Tel: 914-220-4900
Fax: 914-220-4090
1-888-644-SUMA
E-mail: memberservice@sumafcu.org

Філія в Йонкерсі
301 Palisade Ave
Yonkers, NY 10703
Tel: 914-220-4900
Fax: 914-965-1936
E-mail: palisade@sumafcu.org

Філія в Спрінґ Валі
16 Twin Ave
Spring Valley, NY 10977
Tel: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335
E-mail: springvalley@sumafcu.org

Філія в Стамфорді
39 Clovelly Road
Stamford, CT 06902
Tel: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246
E-mail: stamford@sumafcu.org

Філія в Нью-Гейвен
555 George St.
New Haven, CT 06511
Tel: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677
E-mail: newhaven@sumafcu.org

Your savings federally insured to at least $250,000 and backed by the full faith and credit of the United States Government
NCUA
National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

ЗМІНА АДРЕСИ

☐ Свобода
☐ The Ukrainian Weekly

Ім'я і прізвище: ....
Число телефону: ....
Число Відділу (якщо член УНС): ....
СТАРА Адреса: ....
....
НОВА Адреса: ....
....

☑ На зміну адреси проситься долучити $1.00 ☑ Зміна триває 1-2 тижні

DNIPRO LLC.

ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ ТА КОНТЕЙНЕРИ В УКРАЇНУ

•Туристичні послуги: авіяквитки і візи в Україну та інші країни
• Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
•Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ	CLIFTON, NJ	PHILADELPHIA, PA
645 W. 1st Ave.	565 Clifton Ave	1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: (908) 241-2190	Tel.: (973) 916-1543	Tel.: (215) 969-4986
(888) 336-4776		(215) 728-6040

2200 Route 10 West, Suite 109
Parsippany, NJ 07054
(973) 538-3888 • Fax: (973)538-3899

ROXOLANA
INTERNATIONAL TRADE, LTD
e-mail: roxolanaltd@roxolana.com
web: www.roxolana.com

ПАКУНКИ В УКРАЇНУ

МОРЕМ • АВІА
Вага від 10 до 150 фунтів *

• Пересилайте пакунки до нас через UPS.
• Додаткова знижка для організацій.
• Користуючись нашими ARS наліпками.
• Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973) 538-3888.
• Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії,
• Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
• Готові продуктові пакунки з каталога.
• Медикаменти на замовлення до України.

ROXOLANA Travel

• У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшости европейських країн.
• Візові послуги до України (без запрошення).
• Зустрічаємо і відвозимо на летовище.
• Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:

$100 - $7	$500 - $12	$900 - $20
$200 - $10	$600 - $15	$1000 - $20
$300 - $12	$700 - $17	$1500 - $37.50
$400 - $12	$800 - $17	$2000 - $50

Маємо ліцензію на пересилку долярів. Також пересилаємо в інші країни.

** Додаткова оплата за доставу. Існують певні обмеження.*

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний" з каталога
вміст пакунка:
борошно - 20 ф., гречка - 10 ф., олія - 1 ґальон, тушонка - 3 ф., салямі - 3 ф., родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф., кава мелена - 2 ф., шоколяд - 2 плитки.
Ціна $99 за 51 ф.

1-888-PAKUNOK (725-8665)

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

CHRISTMAS CARD PROJECT

CONTEST FOR CHILDREN

It is the end of August, and here we are planning our Christmas Card Project. A little early, you may think, but this year we have a new idea for the project. The Ukrainian National Association will hold a contest to select young artists to participate in the Christmas Card Project. We wish to inspire young artists to use their creative talents in a meaningful way. This year's Christmas card theme will be "Ukrainian Christmas." Please check details below:

Group 1, children ages 6-12, and Group 2, ages 13-18, are invited to participate in this year's Christmas Card Project. Each child is encouraged to enter the contest by creating one original color artwork to be considered by our judges. The artists should depict their idea of a Ukrainian Christmas. The winning designs will be reproduced and used by the UNA in its annual Christmas Card Project fund-raiser. Over 150,000 cards are mailed each year to members in the community. The proceeds from the sale of these cards will support the renaissance of Soyuzivka, the cultural center of our community. Over the years the community has been very supportive; the funds received from this project were assigned to Soyuzivka, with other donations to the UNA publications Svoboda and The Ukrainian Weekly, and to the Ukrainian National Foundation general fund. The cards will be reproduced in both Svoboda and The Ukrainian Weekly.

To enter the contest, please read the contest rules listed below:

1. The artwork selected will best reflect the theme of the Ukrainian Christmas.

2. The winning designs will be published as Christmas cards; each young artist's name, age, city and state will be printed on the reverse of the card.

3. One original artwork may be entered per artist. Artwork must be no larger than 8.5x11 inches. When printed, the artwork will be reduced to card size.

4. Art pieces must be properly labeled on the reverse side: Name of artist, full address, telephone, e-mail (please attach completed entry form).

5. Artists may use any medium: watercolors, markers, oils, crayons, on white paper. Bold colors reproduce best in the printing process.

6. Entries will not be returned to the artists, they will become the property of the UNA.

7. Artists must be advised that entry into this contest constitutes (1) a waiver of all copyrights artists have for their entries, and (2) permission to republish entries without compensation.

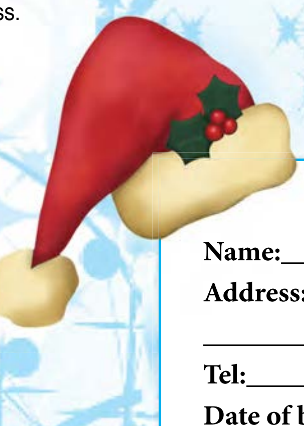
8. Winners will be notified by October 28, 2013.

9. All entries must be received by October 15, 2013. Late entries will not be considered. Send entries to: Ukrainian National Association, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054, Att'n O. Trytjak; for information: oksana.trytjak@verizon.net, tel. 973-292-9800 x 3071. www.UkrainianNationalAssociation.org/ChildrensChristmasCardContest/

10. Judges' decisions will be final.

11. All proceeds are earmarked for educational and cultural programs for children at Soyuzivka.

12. Donations are tax-exempt as permitted by law.

PLEASE PRINT

Name:____
Address:____
____
Tel:_______________________ E-mail:_______________________
Date of birth___________Name of school____________________

Потрібна жінка до опіки над малою дитиною в околиці Самерсет, Н.Дж. Права водія, підставова англійська, добре володіння українською. Праця 5 днів на тиждень від 7:30 ранку до 5:30 веч. Тел.: 973 610-1525, Valerie

CARING LIVE-IN CARE. Experienced, hard-working, compassionate, honest, 50s Ukrainian lady, great references. Speaks mostly Ukrainian. Took loving care of my Mom for over a year, kept her out of nursing home. Call Igor at 240-586-0421 or iggypopsa1@aol.com.

ЮРІЙ Б. КОРДУБА
Адвокат
Emphasis on Real Estate, Wills, Trusts and Elder Law
Ward Witty Drive, P.O.Box 249, Montville, NJ 07045
Hours by Appointment! Tel. (973) 335-4555

ARKA

Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.

89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey
виконує друкарські роботи:
• книжки (в твердій і м'якій оправах)
• журнали (з експедицією, або без)
• канцелярійні друки
• весільні запрошення (в укр. і анг. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 40-літнім досвідом!

973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail:computopr@aol.com

Реклама – ключ до успішного бізнесу!

Народні символи на земських марках

Левко Хмельковський

В Російській імперії, крім державної пошти, була також повітова, сільська пошта, яка доставляла листи та інші відправлення у ті поселення, де не було державної пошти. Утримували цю пошту земства – органи місцевого самоуправління, утворені 1 січня 1864 року.

Масовий розвиток земської пошти розпочався у 1871 році. Земствам було дозволено випускати власні поштові марки за умови, що вони не могли бути схожими на державні марки. І саме ця засторога відкрила повітовим поштовикам України щедре джерело ініціативи в оформленні земських марок. Вони зображували на марках козаків-вершників, шаблі, хрести, інші суто національні ознаки.

Найперша земська марка Російської імперії була випущена 1 грудня 1966 року теж в Україні – у Верхньодніпровському повіті Катеринославської губернії. Право випускати марки мало лише 121 земство імперії, але деякі взагалі на друкували їх, і в 1888 році марки випускали лише 103 земства. Марок не мали ті земства, які не брали грошей за доставлення пошти або приймали готівку.

Деякі земства випускали штемпельні конверти і марковані картки. Були також марки з відривними талонами, на яких позначалися номер марки, дата відправлення, ставився підпис поштовика. Іноді номер ставили просто на марці.

Марки друкували номіналами у пів копійки, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10 і 25 копійок. Форма марок теж була різною – прямокутники, квадрати, ромби, кола, овали. Подекуди перфорацію робили на швейній машинці.

Самодіяльність авторів земських марок не сподобалася урядові, тому у 1884 році друкування цих марок було доручене Експедиції з випуску державних паперів. Відтоді шабель і козаків на марках не стало – усі вони були однакові і відрізнялися лише назвою земства. Загалом випускали п'ять різновидів земських марок.

З часів Російської імперії земських марок збереглося до 3,000 різновидів – у 75 разів більше, ніж державних. Випуск земських марок припинився у 1918 році, коли до влади прийшли більшовики.

В Україні земські марки випускали в Бердянську, Гадячі, Донецьку, Катеринославі, Єлисаветграді, Золотоноші, Кобеляках, Кременчузі, Лебедині, Лубнах, Лохвиці, Маріюполі, Мелітополі, Одесі, Пирятині, Полтаві, Прилуках, Старобельську, Сумах, Харкові, Херсоні та інших земствах. Полтавське земство випустило пропам'ятні марки у 1909 році до 200-річчя Полтавської битви.

Найперша в Російській імперії марка земської пошти випущена 1866 року у Верхньодніпровську.

У 2006 році Україна випустила марку до 40-річчя першої земської марки.

Марки Полтавського земства до 200-річчя Полтавської битви.

Після 1884 року земські марки стали однаковими.

В Україні на земських марках до 1884 року була народна символіка.

В Україні випускали ориґінальні земські марки.

Х Світовий Конґрес...

(Закінчення зі стор. 5)

робили діяспоряни. Як правило, такі речі на подібних заходах роблять місцеві гості. Як казав мені колись один видатний діяч діяспори, інтеліґент на знак протесту не аплодує або виходить, але не кричить і не свистить.

Після закінчення офіційної частини присутні змогли переглянути мистецьку програму. Щоправда, концерту дочекалася лише половина присутніх. Інша частина покинула залю після офіціозу.

Цікавими й змістовними були тематичні секції, присвячені евроінтеґрації та Голодоморові, у яких, окрім діяспорян, брали участь визнані українські експерти та громадські діячі.

Під час конґресу керівництво СКУ провело зустрічі з усіма керівниками опозиції, а по його закінченні – з Президентом В. Януковичем та Міністром закордонних справ Леонідом Кожарою.

У цілому Х конґрес відбувся успішно.

До незаперечних позитивів можна віднести наступні моменти: сам факт проведення цього заходу в Україні, присутність усіх керівників опозиції та представників влади, виразне порушення в суспільстві питання евроінтеґрації та Голодомору, яснішого розуміння в Україні ролі діяспори.

Звичайно, були й недоліки, але вони настільки незначні, що не вартують уваги.

Хоч дехто вважає інакше.

Після проведення конґресу з'явилося декілька матеріялів, які в різній мірі критикували як саме його проведення, так і його керівництво.

Від „естетичного фе" Руслана Кухарчука, якому не сподобалися фотографії з заходу, хоча на самому конґресі він не був, – до пристрасно-революційної статті Марти Онуфрів, яка теж, не будучи учасником цього дійства, написала свій полум'яний відгук, базуючись виключно на матеріялах „діяспорних газет" та на „анекдотичних припущеннях неформального українського Торонто".

Неґатвно описав проведення конґресу і Олександер Крамаренко з Луганська. Не коментуючи його тверджень щодо „советскости" Львова, не можу збагнути, чому в проблемах з реєстрацією, які не полагодила завчасно людина, котра його запросила, він звинувачує СКУ? Мені шкода, що делеґати не почули його доповіді про Голодомор, але ж конґрес готувався тривалий час, і всі бажаючі могли зголоситися попередньо до виступу чи до участи в тематичній секції. Вимагати реєстрації й виступу безпосередньо в день проведення є або повною необізнаністю з загальними правилами будь-якого подібного зібрання, або провокацією.

Детальніше хотів би зупинитися на „критиці" М. Онуфрів. Я не знайомий з нею особисто, але деякі її публікації, зокрема у справі Івана Дем'янюка, завжди викликали у мене повагу. Зараз же, через особисту образу на президента СКУ Є. Чолія, вона, свідомо чи несвідомо, стала головним інформаційним „кілером" конґресу.

Її твердження типу „заокеанське стовпотворіння", „СКУ – весільний генерал", „СКУ байдужий до долі України", „провід СКУ заражений бацилею славолюбія й авторитаризму" чітко перегукуються і збігаються з характеристиками, якими змальовував СКУ радянський режим чи „реґіональна" адміністрація В. Януковича.

У своїй статті М. Онуфрів глибоко помиляється щодо неактивности СКУ в попередні роки, відсутности контактів з опозицією, щодо нібито другорядности теми евроінтеґрації. Досить зайти до інтернету, щоб переконатися, що це все з її боку є просто наклепом.

Зокрема на европейському терені усі заяви СКУ підкріплювалися також і діями, як то віча проти Харківських угод чи пікетування посольств України проти утиску української мови. СКУ неодноразово виступав проти політично вмотивованого переслідування Юлії Тимошенко і Ю. Луценка, а Є. Чолій особисто побував на судовому процесі проти Ю. Тимошенко.

Прикладів, що спростовують твердження М. Онуфрів, можна наводити безліч.

Попри революційну риторику М. Онуфрів та закликів до боротьби з режимом В. Януковича, головним „месиджем" її статті є особиста неприязнь авторки до президента СКУ.

Кожна людина має свої особливості характеру, і президент Є. Чолій відрізняється від колишнього президента СКУ Аскольда Лозинського. За темпераментом, способом спілкування чи сприйманням тих чи інших подій. Але ніколи президент СКУ, незважаючи на прізвище, не буде діяти проти українських інтересів, проти української мови чи історії з одної простої причини: цього йому не дозволить діяспора. Тому зневагою й образами на адресу президента СКУ М. Онуфрів ображає всю діяспору, яка його обрала й підтримує.

На завершення. На сьогоднішній день Світовий Конґрес Українців залишається однією з найвпливовіших проукраїнських сил як в Україні, так і за кордоном. Мабуть, це єдина інституція, на яку не мають впливу ані влада в Україні, ані антиукраїнські лобі у світі. Тому будь-які надумані, не обґрунтовані та відверто брехливі напади на СКУ не можуть розглядатися інакше, як провокації антиукраїнських сил.

А людям, котрі в діяспорі справді вболівають за Україну, варто зробити вибір між егоїзмом та спільною справою.

Роботи, повірте, вистачить на всіх. Було б бажання!

(„Українська правда")

Олесь Городецький – голова Християнського Товариства українців в Італії.

У 40-ий ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
св. п. ГРИГОРІЯ МАЛИНОВСЬКОГО

Від часу незалежности України, меценат Григорій Малиновсжкий з Дітройту з безмежною щедрістю відгукнувся на великі потреби українського народу. Поважними сумами піддержав навчання та виховання національно свідомого молодого покоління в Україні. Обдаровував школи, сиротинці, університети (між ними Києво-Могилянську Академію), інститути, "Просвіту"; закупив 9.000 примірників словаря Webster's Dictionary та 200 повних 29-томних енциклопедій Britannica. Розуміючи страшний брак та потребу підручників в українській мові, Григорій Малиновський оплатив переклад і видання україномовних економічних підручників для студентів університетів в Україні, і перевидання "Хрестоматії". Спонзорував студентів з України та Югославії на навчання в Америці в Temple University, LaSalle College. Спонзорував сліпого студента на вивчення шрифту Брайля в Америці, Оплачував вишколи молодих спеціялістів з України з менеджменту і банкознавства, якими займався д-р Володимир Бандера, і т.д.

У 2002 р. закуплено і роздано по Україні 100 різографів для друкування україномовних підручників для практичних зайнять по університетах та інститутах, а також для друкування памфлетів громадським організаціям, на суму $186,400 дол. Жертвував на студії вчителів з України при Українському Вільному Університеті у Мюнхені.

Для підтримки здоров'я та улегшення життя інвалідам в Україні, закупив інвалідні візки, медичне обладнання, (наприклад інкубатор, вентилятор), уфундував курс обзнайомлення з біометричним приладдям у Львові та видання, за допомогою д-р Володимира Бандери, книжок Людина (Анатомія) для медичних університетів, інститутів та училищ, та Мати і Дитина, Здорове Харчування. Книжки роздані по університетах та бібліотеках в Україні. Для шкільної дітвори уфундував видання "Буквариків", які були вислані в Україну, Бразилію та Параґвай.

В наслідок не одного стихійного лиха, Григорій Малиновський відразу відгукувався на заклик ЗУАДК-у, як напр. – для помочі потерпілим від повені на Закарпатті у 1994, 1999 і 2001 роках. В наслідок вибуху на Слов'яносербській шахті в Луганщині в 1994 р., з фондів пана Малиновслкого роздано по $500 дол. для родин 30 погиблих та по $100 дол. для кожного із 36 поранених шахтарів.

Знаючи в яких скрутних ситуаціях знаходяться бувші репресовані, Григорій Малиновський теж допомагав їм. Він не забував також про суспільні потреби всіх українців і жертвував на громади не лишень в Україні, але і в Казахстані, Польщі, Югославії, Румунії, Данії і Бразилії.

Велика щедрість і благодійність Григорія Малиновського були доказом високого громадського вироблення, безмежної християнської любові до ближнього і до відчуття потреб знедолених наших братів і сестер в Україні. Він був тим живим прикладом Шевченкового "Обніміте ж, брати мої, найменшого брата".

Нехай американська земля буде йому легкою!

Екзекутива ЗУАДК-у

В ДВАНАДЦЯТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність
нашого невіджалуваного
БАТЬКА і ДІДУСЯ,
що припадає на 16 серпня 2013 р.

І

в ШОСТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність
нашої невіджалуваної
МАМИ і БАБЦІ,
що припадає на 29 вересня 2013 р.

св. п.

проф. д-ра Петра і Олени-Лесі Ґой

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ З ПАНАХИДАМИ
В УКРАЇНСЬКИХ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ ЦЕРКВАХ

в Америці:
- **у церкві св. Юра в Ню-Йорку, 21 вересня 2013 р. о год. 6:00 веч.**

в Україні:
- **у Львові в соборі св. Юра;**
- **в Отинії у церкві св. Михаїла.**

Про молитви за спокій душі наших незабутніх БАТЬКА і МАМИ просять засмучені діти: доня МАРУСЯ і син ЮРІЙ.

„Все що мали, віддали
Для одної ідеї,
І горіли, і ясніли
І трудилися для неї"

Іван Франко

„Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать,
І несучи вагу ту тяжкую,
Буду пісню веселу співать!"

Леся Українка

У третю болючу річницю відходу на вічнй спочинок
нашого найдорожчого Тата, Дідуся і Вуйця

сл. п.

Василя Никифорука

поминальні Служби Божі будуть відправлені 15 вересня у:

- Церкві св. Юря - Ню-Йорк
- Церкві св. Юрія- Львів
- Церкві Успіння Пресвятої Богородиці - Городенка
- Катедральному Соборі св. Воскресіння - Івано-Франківськ
- Церкві свв. Володимира і Ольги - Чикаґо

Просимо о молитвии.

Родина

Ділимося сумною вісткою, що 3 вересня 2013 року по довгій та тяжкий недузі, з волі Всевишнього на 74-му році життя відійшла у вічність наша найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА і БАБЦЯ

св п.

МАРТА БАЧИНСЬКА

з дому ЖОВНІР

нар. 14 липня 1939 року у Львові

ПАРАСТАС відбувся в четвер 5 вересня 2013 року.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в п'ятницю, 6 вересня 2013 року в Українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії, Н.Й., а відтак на цвинтарі св. Андрія в Савт Баунд-Бруку, Н.Дж.

В глибокому смутку залишилися:

чоловік	– АНДРІЙ
син	– МИХАЙЛО БАЧИНСЬКИЙ з дружиною ЛІ
донька	– АННА з чоловіком АНДРІЄМ АНДРЮКОМ
внуки	– ЛУКА АНДРЮК
	– ЛЕВ АНДРЮК

ближча і дальша родина

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів на могилу родина просить підтримати пожертвами Український Музей в Ню-Йорку.
222 East 6th Street, New York, NY 10003

Ділимося сумною вісткою, що
22 серпня 2013 року відійшла
у Божу вічність

св. п.

Христина Головата

з дому Мишак

народжена 6 квітня 1925 року
у Вислоці Великому.

Залишилися у смутку:

чоловік	- Степан
дочки	- Катя і Ліда з родинами.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що 14 липня 2013 року в Ню-Йорку відійшла у вічність наша найдорожча Дружина, Мама, Бабуся і Сестра

св.п.

Ірена Іванчишин

Ірена народилася 1918 року в с. Більче, Самбірського р-ну на Львівщині в сім'ї о. Михайла і Антоніни Городиських. Коли Україна почала боротьбу за незалежність, Ірена включилася в загони Похідних груп, які піднімали людей на боротьбу. Поселившись в Ню-Йорку, Ірена брала активну участь в Союзі Українок Америки.

Заупокійна Панахида була відправлена в похоронному заведенні Whalen and Ball Funeral Home в Йонкерсі, Н.Й.

Заупокійна Служба Божа, яку відслужив о. Лавренюк, відбулася в Українській католицькій церкві Покрови Матері Божої на Бронксі.

Тлінні останки похоронені на Українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Залишилися у смутку:
чоловік - Василь
дочка - Марта з чоловіком Данилом
внуки - Стефця, Гриць, Олесь
сестри - Дарія і Ольга із сім'ями
далека родина в Україні.

Хай американська земля буде їй пухом.

Вічна Їй пам'ять!

З глибоким жалем повідомляємо друзів і знайомих, що 10 вересня 2013 року відійшла у вічність наша дорога Мама, Бабуся та Сестра

св. п.

Ольга Кондратюк

з дому Фурса

народжена 27 березня 1926 року в селі Берешняги, Канівський р-н, Чернігівська обл..

Залишила у смутку велику родину:

синів - Генерала Леоніда Кондратюка з дружиною Сандрою
- Ростислава з дружиною Юлією
доньок - Зіну та Оксану з чоловіком Кристен
внуків - Ренату, Александру, Евгена, Александра та Ніну
сестру - Марію в Україні.

Похоронні Богослужіня відправив прот. Роман Тарнавський при участі церковного хору, дириґованого Евгеном Морозом та Джейн Яваров. Відтак тлінні останки Покійної спочили на Українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Вічная пам'ять, дорога наша Олю!

Замість квітів, родина просить складати пожертви на Українську православну церкву св. Андрія Первозваного в м. Бостоні.

Ділимося сумною вісткою, що 4 серпня 2013 року в Нейпелс, Фла., відійшла у вічність наша найдорожча Мама, Бабця і Прабабця

св. п.

Анна (Нуся) Король

з дому Челядник

народжена 16 серпня 1921 року в Рогатині, Україна,

колишній член хору „Думка", хору „Боян", хору церкви св. Юра в Ню-Йорку, хору церкви св. Михаїла в Йонкерсі, Союзу Українок Америки.

Похоронні відправи відбулися 10 серпня 2013 року в Українській католицькій церкві св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й.

У глибокому смутку залишилися:
дочки - Марійка Кефор Канґіяно з чоловіком Джері
- Галя Головінська
внучки - Христина Моран з чоловіком Джеймсом
- Таня Гаіс з чоловіком Ричардом.
правнуки - Адріяна, Мариса, і Никола
та ближча і дальша родина в Австралії, Україні й Америці.

Вічна Їй пам'ять!

Щира подяка всім, що взяли участь у похоронних відправах, та за пожертви на св. Літургії й інші цілі.

Ділимося сумною вісткою, що 27 липня 2013 року в Ню-Йорку відійшла у вічність

св. п.

Марія Палій

з дому Турчан

У глибокому смутку залишилися
чоловік - Яків
сестра - Теодозія з чоловіком Андрієм Ластовецьким
племінниці - Діяна з родиною
- Катерина з родиною
племінники - Нестор з родиною
- Павло
- Марко з родиною
- Данило з родиною
та ближча і дальша родина в США та в Україні.

Панахида була відправлена в середу, 31 липня, в похоронному заведенні Peter Jarema Funeral Home. Похоронні відправи відбулися в церкві св. Юра в Ню-Йорку. Покійна похована на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 31 серпня 2013 року спокійно, в присутності родини, відійшла у вічність, проживши 92 роки,

св.п.

д-р Марія Ярославська

Нар. 20 січня 1921 року в Україні, дочка покійних о. Івана та Соломії. Марія студіювала в Українському інституті ортодонтії, але не змогла закінчити своїх студій, бо німецька армія Окупувала Україну. Війна створила хвилю біженців, одною з котрих була М. Ярославська. Коли проживала в таборі для біженців у Німеччині на швайцарському кордоні, швайцарський стоматолог вибрав її , щоб допомогти в її лікарській практиці, і записав д-ра Ярославську до Базельського університету. Марія отримала Грамоту 19 листопада 1940 за успішну участь у лекціях стоматології.

Після війни д-р Ярославська переїхала до Аргентини, а після року інтенсивного вивчання еспанської мови, поступила в Universidad de Buenos Aires Facultad de Odontologia. Університетські студії завершила 10 листопада 1953 та почала свою практику у ділянці стоматології.

Спочатку стоматологічний кабінет примістила в одній кімнаті у своєму помешканні та почала приймати пацієнтів. Після кількох років відкрила ще один офіс на передмісті Буенос-Айресу. Після семи років практики приїхала до США та поступила до NYU у стоматологічну програму, яку вона успішно завершила після двох років, з допомогою друзів - стоматологів та української колеґії. Після закінчення NYU College of Dentistry відкрила свою успішну практику.

У 1962 році спровадила решту своєї сім'ї до США, щоб і вони зазнали американських мрій: свободи від влади, яка гнобила її рідну Україну, успіхів за рахунок майже безмежної енергії та відданої праці. Вона була благословлена подружжям з Джорджем Огієнком, який був любов'ю її життя, але який передчасно відійшов у Божу вічність. Впродовж успішної кар'єри Бог благословив її багатьма благами, а вона ділилася своїми успіхами з бідними. Після багатьох років лікування зубів бідних міста Ню-Йорку вона була нагороджена премію Abe Stark Philanthropies за свою працю в стоматологічних клініках , які обслуговували незаможних. Це була одна з її найбільш цінних речей.

Марія продовжувала працю за професією та з часом відкрила офіс у Лонг-Айленді. З часом обмежила свою роботу, що дало їй змогу подорожувати зі своєю приятелькою Валентією Преско. Приятельки відвідали улюблену батьківщину, де Марія змогла відвідати школу та інші місця свого дитинства і молодости.

У смутку залишилися племінники і племінниці - Ryann Alicia, Matthew Thomas, Cecilia, Nicholas.

Панахида відбулася в середу, 4 вересня 2013 року, в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню-Йорку.

Заупокійна Служба Божа відбулася в четвер, 5 вересня, в Українській православній церкві св. Андрія в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Нехай спочиває в мирі на лоні Господа нашого і Спасителя!

Looking for your first home?

Ask about our first time home buyer program:

10% down

no PMI

4.00%*

25 year fixed rate

SELF RELIANCE NEW YORK Federal Credit Union

A full service financial institution serving the Ukrainian American community since 1951.

MAIN OFFICE: 108 SECOND AVENUE NEW YORK, NY 10003 Tel: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251
E-mail: Info@selfrelianceny.org; Website: www.selfrelianceny.org
Outside NYC call toll free: 1-888- SELFREL

Conveniently located branches:

KERHONKSON: 6329 Route 209 Kerhonkson, NY 12446 Tel: 845 626-2938; Fax: 845 626-8636
UNIONDALE: 226 Uniondale Avenue Uniondale, NY 11553 Tel: 516 565-2393; Fax: 516 565-2097
ASTORIA: 32-01 31ST Avenue Astoria, NY 11106 Tel: 718 626-0506; Fax: 718 626-0458
LINDENHURST: 225 N 4th Street Lindenhurst, NY 11757 Tel: 631 867-5990; Fax: 631 867-5989

Your savings federally insured to at least $250,000 and backed by the full faith and credit of the United States Government
NCUA
National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

EQUAL HOUSING LENDER

*10% down-payment required; 1-4 family owner occupied first home; no points; no Private Mortgage Insurance required; no prepayment penalties; 300 payments; $5.28 cost per $1,000.00 borrowed for 25 year term period. Interest rate may change at any time without prior notice.